

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrsta
maloglasji po 1.50
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D, 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vredniti po 10 Din
Pri večjem
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Ravnopravnost oblastnih samouprav.

»Hrvatske Novosti« ponovno očitajo slovenskim oblastem, da sta dosegli v finančnem zakonu izjemna določila napram drugim oblastem v državi, da sta na ta način postali nekaka država v državi.

To vidi člankar v dveh ozirih:

Prvič v čl. 322 fin. zakona, po katerem preide imovina bivših dežel na oblasti. Člankar se sklicuje pri tem na določilo čl. 8 prehodnih določil k zakonu o oblastni in okrajni samoupravi, češ da je to vprašanje tam že rešeno in ni bilo potreba tega posebnega določila v fin. zakonu. Toda člankar prezre, da govore prehodna določila čl. 8 le o imovini okrajne in županijske samouprave, ne pa tudi o deželni imovini, kot jo pozna Slovenija. Zato je bilo najmanj dvomljivo, da bi mogla tudi deželna imovina v Sloveniji preiti na oblasti že na podlagi čl. 8 prehodnih določil. Mnogi so temu ugovarjali, morda po pravici, ker za tolmačenje zakona je morda dajno v prvi vrsti besedilo samo. To je pa očitvidno prezrlo deželno imovino v Sloveniji. Zato je samo logično, da se je ta vrzel prehodnih odredb popravila, vsaka zmotna odpravila in izreklo v fin. zakonu, da preide tudi deželna imovina na oblasti. S tem je dobila Slovenija le to, kar je dobila Hrvatska že v zakonu od l. 1922, ne pa kake nove izjeme ali prednosti pred drugimi oblastmi v državi.

Člankar »Novosti« vidi prikrasane hrvatske samouprave zbog tega, ker preide nanje samo županijska imovina, ne pa tudi imovina tzv. hrvatsko-slavonskega erarja. Člankar vidi namreč istovetnost bivše kranjske in štajerske deželne imovine z imovino hrv.-slav. zemaljskega erarja. Toda tu ni istovetnosti niti podobnosti. Hrvati sami bi se zahvalili, ako bi mi istovetili naše deželne zbornice z njihovim saborom, naše »državne fragmente« z njihovo kraljevino, naogodbeno državo. Naši deželni imovini odgovarja le županijska imovina, zato pomeni fin. zakon v tem pogledu le spolniti pomanjkljivih določil zakona iz l. 1922 za Slovenijo, ne pa kakih privilegijev za Slovence.

Drugič vidi člankar »Novosti« izjemno stališče slov. samouprav v čl. 323 fin. zak., ki daje slov. oblastem pravico, spreminjati z uredbami deželne zakone v mejah državnih zakonov in ustave, češ oblastna uredba in deželni zakon sta dva bistveno različna pojma. Res je, da je deželni zakon po obliki drugačen od oblastne uredbe, ker je moral biti potrjen od cesarja, dočim obl. uredba ne potrebuje take sankcije. Toda po svoji vsebini je urejeval isto materijo, ki spada v delokrog obl. skupščine. Oblastna skupščina bi lahko napravila uredbo, ki bi spremenila po svoji vsebini deželni zakon. Ker ima po čl. 64 zakona o samoupravah, absolutno veljavnost v okviru svoje pristojnosti, bi nastala lahko na ta način pravna nesigurnost, koliko velja še deželni zakon, koliko oblastna uredba. Zato je bila le logična posledica, da je fin. zakon priznal tudi v formalnem oziru slovenskim oblastem ono pravico, ki jim jo daje v materijalnem oziru že zakon o samoupravah sam!

Pravni značaj hrvaških zakonov je drugi kot naših deželnih, kajti poleg pravnega značaja hrv. države je bila tudi kompetenca hrv. sabora mnogo čvršča kot naših deželnih zborov. Tako so hrvatski zakoni urejevali tudi pravosodstvo in posle notranjih zadev, kar je po naših zakonih pridržano le skupščini in ne spada v kompetenco samouprav. Zato ne odgovarja zahteva člankarja »Novosti« zakonu, ko reklamira enako pravico spreminjati hrv. zakone tudi za hrvatske oblasti.

Nič ne pomaga pri tem člankarju učeni nakit citatov Jellinečka, Kelsena in Herrenritza, kajti oni analizirajo le pravni pojem razmerja bivših dežel do države, ne pa odnosa naših oblasti do države in dežel do hrv.-slav. kraljevine.

Formalna oblika in tudi pravni značaj deželnega zakona napram oblastni uredbi je različen, toda po vsebini bosta enaka, ker je delokrog oblastnih skupščin stvarno širši od delokroga deželnih zborov. Zato je bila le logična posledica, da je fin. zakon dal slovenskim oblastem tudi pravico spreminjati in dopolnjevati deželne zakone. S tem pa ni ustvaril kakavega privilegija za naše oblasti, marveč prilagodil novo pravno tvorbo dosedanjim ustanovam in omogočil naravni razvoj pravnega življenja in lastnega udejstvovanja oblasti v svojem zakonitem delokrogu.

Enako je tudi podreditev agrarnih operacij po čl. 242 fin. zakona pod oblastno samoupravo le logična posledica dejstva, ker ure-

jujejo materijo, ki spada v delokrog oblasti. To pomeni za nas privilegij v toliko, ker druge pokrajine nimajo te ustanove. Naše oblasti pa si hočejo iz nje ustvariti moderen oblastni kulturni urad in nas v tem lahko posnemajo tudi druge oblasti, da ne bo ta izjema Slovencev bodla v oči.

Zdrav pravni razvoj zahteva različne uredbe, da se privedejo pokrajine s povsem raznim historičnim in pravnim razvojem v

enotno državno telo, ne da bi trpele v svojem pravnem življenju. Iz štirih raznih državnih enot se ne da z enim zakonom ustvariti nova popolna tvorba in iznizirati vse pravno življenje. Videti v takih aplikacijah naredbah, ki hočejo razne historično-pravne ustanove privedi in utopiti razvojnim potom v novo in enotno državno obliko, le krajevni ali narodni separatizem, ne kaže modrega pravnika, marveč ozkosrčnega žurnalista.

Priprave na volitve.

VLADA HOČE VOLITVE NA VSAK NAČIN ŠE LETOS IZVESTI. — PRED VPOKOJITVIJO NEKATERIH VELIKIH ŽUPANOV. — DŽEMIJET BO VOLIL DEMOKRATSKO ZAJEDNICO.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Ugledni član vlade je izjavil belgrajskim »Novostim«: »Absolutno vas zagotavljam, da se bodo volitve vršile brez ozira na vse intrige, ki se vrše preko tiska in po drugih mestih. To delajo tisti, ki se boje za svoje mandate. Takih je v sedanji skupščini mnogo. Predsednik Vukičević bo v najkrajšem času odpotoval v Vrnice. Po njegovi vrnitvi bo prišlo do presenečenja. Morda bo ta neizpolnjena vlada izvedla volitve.«

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Predsednik vlade Velja Vukičević bo jutri odpotoval v Vrnice, da poroča kralju o tekočih vprašanjih.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Predsednik vlade in zastopnik notranjega ministra Velja Vukičević dela velike priprave za volitve. V vladnih krogih se misli, da se je vprašanje

vstopa Bože Maksimoviča v vlado za sedaj odgodilo. Pašičević in Uzunovičević - Maksimovičević pritiskajo na Vukičevića. Zdi se pa, da se pripravljajo cela vrsta ukazov za spremembo v politični službi. Ta ukaz se bo kralju v podpis predložil že jutri. Po zatrtju obveščenih krogov se bo vpokojilo tudi nekoliko velikih županov.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Po vesteh iz južne Srbije ne bo džemijet postavil lastne liste, nego bo šel skupno z demokratsko zajednico. Spahova skupina se pogaja z džemijetom in zdi se, da so se že sporazumeli. Iz Sarajeva javljajo, da je več muslimanov, ki niso dosedaj pripadali JMO, prestopilo v demokratsko zajednico. S tem se je položaj tamošnjih radikalov precej poslabšal.

Dr. Žerjav se zastoni peha in trudi.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) V političnih krogih je vzbudil pozornost obisk dr. Žerjava pri ministru za trgovino dr. Spahu. Dr. Žerjav je svojevoljno obiskal Spaha. V krogih vladne večine se naglašja, da je ta Žerjavov korak v zvezi z željami SDS, posebno krogov v Sloveniji, da bi stopili v vlado in da bi si na ta način pridobili nazaj tista tla, ki jih v Slo-

veniji dan na dan zgubljajo. Trud Žerjava in SDS, da bi vstopili v vlado in se približati sedanji vladi, ako bi vršila volitve, je obsojen že vnaprej na neuspeh, ker se njegova udeležba v vladi ne želi. Na tem sestanku z dr. Spahom je dr. Žerjav tudi načel vprašanje ljubljanske TOI zbornice. Intervencija v tem vprašanju pa je ostala brez uspeha.

Nove železniške proge se začno graditi še letos.

VAŽNA SEJA FINANČNEGA ODBORA. — DR. KULOVEC IN PUŠENJAK PROTI REDUCIRANJU DELAVSTVA IN ZNIZEVANJU MEZD TER ZA ZGRADITEV SE OSTALIH POTREBNIH PROG V SLOVENIJI. — MINISTER PRIZNAVA, DA JE KRIVA REDUKCIJI RADIKALSKO-RADIČEVSKE VLADA. — ZASTOPNIKA SDS NISTA ZINILA BESEDICE ZA ŽELEZNICARJE.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora je bila na dnevnem redu uredba o gradbi novih železnic, o katerih smo že včeraj poročali. Železniški minister je dal kratek ekspeze, v katerem poudarja, da je gradnja predloženih novih železnic državna potreba. To so prva dela železniškega načrta, katerega je odobrila že prejšnja vlada. Vse te železnice se bodo pričele graditi najkasneje v šestih mesecih. Troški bodo znašali nad 3 milijarde. Kritje je deloma že tukaj v sedanjih posojilih, nadaljnje kritje se bo dobilo pod ugodnimi pogoji. Ves ta program se bo dovršil do leta 1931. V generalni debati se je Radičev zastopnik izjavil za načrt. Nato je govoril

DR. KULOVEC,

ki je poudarjal, da je železniški minister držal besedo in predložil načrt, kakor ga je sprejela že prejšnja vlada. Pričakuje, da bo držal besedo tudi v tem, da se začno vse proge v Sloveniji graditi v šestih mesecih. Ta načrt odgovarja sklepom železniške ankete, ki se je to leto vršila in ki je razvrstila proge po potrebah z ozirom na to, katere proge so v splošnem državnem interesu najnujnejše in katere so manj nujne, in je po tem razdelila proge v tri vrste. Govornik je mnenja, da bi spadali progji Brežice—Novomesto, Straža—kočevska proga v prvo vrsto in zahteva, da prideta sedaj na vrsto. Dalje opozarja, da je potreba isto pozornost posvetiti vzdrževanju in zboljševanju obstoječih prog, ki so na mnogih mestih v skrajno slabem stanju in dovoliti iz sedanjega posojila za to potrebne kredite. Ne morejo pa se zboljšati železniške proge, če se bo v železniški upravi delalo tako, kakor dosedaj, da se reducira delavstvo in znižujejo dnevnice. Za ljubljansko ravnateljstvo zahteva potrebne kredite, da se bodo mogla izvršiti najnujnejša dela in da se ne bodo delavstvu delale krivice, kakor se gode sedaj in se poleg tega poslabševalo sedanje stanje železnic.

VLADIMIR PUŠENJAK

opozarjal v svojem govoru, da manjka v uredbi v tistem delu, ki govori o progah, ki niso po zakonu določene, več potrebnih prog, kakor n. pr. Rečica ob Paki—Kamnik v okraju, ki je bogat na gozdih in tujskem prometu. Pri zgradbi prog bi bilo treba zainteresirati zasebni kapital, kakor se to dela v drugih državah, ker so železnice v prid vseh gospodarskih krogov. Zahteva, da se železniška uprava briga tudi za popravilo voznega parka ter za vzdrževanje prog bolj, kakor dosedaj. Neumestno je reduciranje delavcev, zniževanje mezd in delavnih dni v Sloveniji, katere daje od tranzitnega prometa velike dohodke državi in blaginjo. Posebno je treba uvaževati kvalificirane delavce v železniški službi. Graditev železnic naj se začne letos, da pridejo brezposelni delci in zaslужba in da se prične ublaževati gospodarska kriza. Železniški minister naj se potruji dobiti potrebne kredite, da bo mogel delavcem izplačevati neokrajne mezde in da se bo delalo vse delavnice v tednu. Na govore poslancev je odgovoril

ŽELEZNISKI MINISTER

in poudarjal, da bi rad sprejel v sedanji načrt še več železniških prog, tega pa ne more storiti, ker nima za to potrebnih kreditov. Kot vojak hoče obljubo držati in se enkrat zagotavlja, da se bodo pričele vse navedene proge graditi v najkrajšem roku šest mesecev. Poudarja, da bo skušal sporedno obnoviti tudi sedanje železnice, ker so v slabem stanju. Naročil je okrog 1 milijon novih tračnic, katere bodo pričeli polagati na slabestih mestih. Glede dnevnice in redukcij delavcev izjavlja, da se giblje v mejah proračuna, katerega je zmanjšala vladna večina radikalov in radičevcev v finančnem odboru. Glede redukcij izjavlja, da nima pregleda o vseh namesčencih. Njegov namen pa je, da bi se reducirali samo

manj sposobni in nepotrebni. Če se je komu zgodila krivica, naj se njemu javi in jo bo popravil.

(Na te ministrove izjave bi pripomnili, da so proračun železniškega ministrstva v finančnem odboru v resnici zmanjšali radikali in radičevci. SLS je dobila proračun že gotov. Kakor znano, se načrt proračuna potem, ko ga je sprejel fin. odbor, pozneje ne da več mnogo zboljšati. V kolikor se je to dalo, je storila SLS v čl. 44. fin. zakona, ker se daje ministru možnost, porabi presežke dohodkov v ta namen. Dalje ima minister možnost vrmanov, kakor smo to nedavno poudarjali in obširno obrazložili.)

Nato se je glasovalo načelno o uredbi. Ker so v naredbi navedene tudi proge, ki so izredne važnosti za Slovenijo in je minister ponovno izjavil, da se bodo začele prve takoj graditi, druge v roku šestih mesecev, sta oba člana Jugoslovanskega kluba glasovala v načelu za uredbo. Poleg radikalov in demokratov so glasovali za tudi radičevci in zemljoradniki. Proti pa oba zastopnika SDS. Ker pa železniški minister v razpravi o podrobnostih ni sprejel drugih predlogov in tudi ni dal zadovoljivega odgovora glede železničarjev in glede potrebnih kreditov in drugih prog v Sloveniji, pri končnem glasovanju zastopnika Jugoslovanskega kluba nista mogla glasovati za. Pripomniti moramo, da zastopnika SDS, katerih organ »Jutro« v Ljubljani ima toliko besed za železničarje in se zgublja v tem vprašanju v neresnih hujskarih, da ta dva zastopnika v finančnem odboru nista zinila niti besedice za železničarje in proti redukcijam. Dana je bila prilika, da se to vprašanje sproži, pa od strani »Jutrovec« je ostalo pri samih hujskarih »Jutra. Za železničarje niso izgovorili niti besedice.

Debata o kaz.-pravnem redu.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Sekcija zakonodajnega odbora je nadaljevala razpravo o zakonskem načrtu novega kazenskega pravnega reda. V pričetku se je poslanec Hodžar ostro protestiral proti temu, da se o sklicanju seje — kakor izgleda namenoma — sploh ni obvestil, tako da je za zborovanje sekcije zvečer šele iz časopisja. Tako postopanje je tembolj nekorektno, ker se je na zadnji seji izrecno sklenilo, da se bo prihodnja seja sklicala pismenim putem. Člani, ki so izven Belgrada, da se bodo obvestili brzojavno. Od predsednika zahteva odgovor, ki se naj da v zapisnik. Predsednik Živković izjavlja, da obvestilo poslanca Hodžarja ni namenoma izostalo, temveč da se je zgodila samo neljuba pomota pri pošiljanju brzojavnih pozivnic. Nato se je prešlo na dnevni red. Načrt K. P. R. se je sprejel do § 331. Razen dr. Hodžarja ni nihče posegel v debato. Sprejeli so se nekateri manjši popravki besedila. Načrt se skoro popolnoma naslanja na avstrijski K. P. R. Kot važno spremembo je omeniti, da odpade kontumačna sodba, ki je bila dosedaj pod daniimi pogoji dopustna. Prihodnja seja bo jutri popoldne. V torek se namerava sklicati plenum zakonodajnega odbora. Računa se namreč, da bo v ponedeljek ves načrt kazensko-pravnega reda v celoti v sekciji sprejet.

Veliko vrenje v Albaniji.

Prizren, 13. maja. (Izv.) V Albaniji je veliko vrenje in nerazpoloženje proti Ahmed beg Zogu. Na meji so se pojavili begunci, ki beže iz Albanije in pripovedujejo, da se v Albaniji obojestransko vrše priprave za napad in orambo. Begunci zatrjujejo, da se bo Ahmed beg Zogu v svojih računih pošteno prevaril, ker Albanci zelo ljubijo svojo državo, katero je A. b. Z. na milost in nemilost predal Italiji. V Albaniji se vsak dan vrše aretacije v masah.

RAZDOR V SPLITSKI HSS.

Split, 13. maja. (Izv.) Klub poslancev HSS v oblastni skupščini je imel sejo, na kateri sta podala ostavko predsednik Katić in tajnik Ostojić. Ta ostavka se spravlja v zvezi s težko borbo v klubu HSS v splitski skupščini. Za razpoloženje v klubu HSS je značilno, da so za novega tajnika izvolili starokatoliškega duhovnika Ivana Jurija Barbarića.

MRAZ V OSIJEKU.

Osijek, 13. maja. (Izv.) V okolici Osijeka je nastopilo precej hladno vreme. Mraz je na polju napravil veliko škodo. Čez dan razsaja yihar, ki je poškodoval mnogo nasadov.

Prvi sestanek zunanjih ministrov v Jochimovu.

v Jochimov, 13. maja. (Izv.) Zunanji minister Beneš je danes dopoldne z avtomobilom dospel iz Prage. Zunanja ministra dr. Marinković in Mitileneu sta ob 1. uri prispela s posebnim vlakom na postajo, kjer ju je počakal dr. Beneš, nakar so se skupno odpeljali v Jochimov. Na konferenco so dospeli tudi številni diplomati držav Male antante in albanski poslanik v Belgradu. V uradni krogih vlada z ozirom na uspehe konference zelo optimistično razpoloženje.

v Jochimov, 13. maja. (Izv.) Danes popoldne ob 3. uri so se sestali trije zunanji ministri Male antante. Temu sestanku pripisujejo veliko važnosti, ker so razpravljali tu predvsem o splošnem položaju in pregledali vse probleme, ki pridejo na dnevni red tekom tega zasedanja. — Ob 3. uri se je vršil tudi prvi sestanek časnikaarjev Male antante. Število inozemskih časnikaarjev na konferenci je zelo veliko in znaša dosedaj 75.

Napetost med Italijo in Jugoslavijo ponehala.

PRED SKLENITVIJO NOVE TRAJNE POGODBE.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Današnje »Novosti« pišejo na uvodnem mestu sledeče: »Naša pogajanja z Italijo o odprtih vprašanjih se bodo začela po Marinkovičevi vrnitvi s sestanka M. A. V Rimu in v Belgradu so se v zadnjem času ublažile napetosti, ki so nastale radi znane italijanske obtožbe 19. marca t. l. Pogajanja se bodo nadaljevala v prijateljskem duhu. Predmet pogajanj bodo vsa sporna in nesporna vprašanja med Jugoslavijo in Ita-

lijo v zvezi s splošno evropsko balkansko politiko. Obe stranki stremita za tem, da najdeta temelje za trajni in resni sporazum v vseh vprašanjih: Albanije, Balkana in srednje Evrope. Ako se najde temelj, se bo sklenil nov sporazum in pogodba. V tem času se v Rimu kaže za to vedno boljše razpoloženje. Ni izključeno, da se Marinković in Mussolini sestanejo na italijanskem ozemlju.

Hišna preiskava v poslopiju sovjetske trgovinske družbe v Londonu.

London, 13. maja. Reuter poroča: Danes (12. t. m.) je policija v prostorih vseruske združne zveze izvršila obsežno hišno preiskavo. Prostor ruske trgovinske delegacije, ki uživa diplomatsko imuniteto, so ostali pri tem nedotaknjeni. Aretacij ni bilo nobenih. Močan policijski kordon je stražil vrata in ni nikomur dovolil vstopa. Hišna preiskava se je izvršila nenadoma, ne da bi bilo rusko poslanstvo obveščeno o njej.

Listi poročajo, da je odredil hišno preiskavo sovjetske nakupne družbe »Arkosc« neposredno notranji minister Lir Hicks, ki je bil menda prejel neke važne informacije o komunistični propagandi družbe. Predvsem želi angleška vlada dobiti v roke listo angleških ekstremistov, ki da so v službi sovetov. V poslopiju ruske trgovinske družbe naj bi se bili dalje nahajali važni dokumenti, ki so bili ukradeni angleški vladi.

Dasi sovjetska trgovinska družba ni izrečno eksteritorialna, vendar tvori del sovjetskega državnega aparata v Londonu, zato je vzbudil policijski udar na njene prostore ogromno senzacijo.

v London, 13. maja. (Izv.) Včeraj ob poldesetih je pozvala po pričetku preiskave policija vse nastavlence, da zapuste poslopije. Vse so natanko preiskali, pregledali tudi žep, vzeli vsa pisma in naslove. Preiskava se

je raztegnila tudi na prostore ruskega trgovinskega zastopstva. Policija je zahtevala, da se odpro vse omare in pisalne mize. Policija bo najbrže imela zasedeno poslopije več dni. Snoči ob pol dvanajstih ponoči je bila preiskava v polnem teku. Oblasti zahtevajo, da se odpro tudi vse safes-omare. Zaplenili so že mnogo dokumentov, katere bodo natanko preiskali.

v London, 13. maja. (Izv.) Policija bo imela zasedeno poslopije, dokler Rusi ne bodo izročili ključev od 2 safes-omar. V steni so odkrili zazidane tri močne železne omare. Zaplenili so šifrirane spise, katere so izročili v raztolmačenje strokovnjakom.

v Zeneva, 13. maja. (Izv.) Vestj o preiskavah v Londonu so napravile tu v vseh krogih velik vtis. Nekateri krogi izjavljajo, da ruska zastopstva izrabljajo svoje zveze za propagando za 3. internacionalo. Člani ruske delegacije izjavljajo, da je to samo manevr proti Moskvi, da bi se vzbudilo nezaupanje proti Rusiji, ki si je dobila precej zaupanja s svojim nastopom v Zenevi. Osimski je rekel, da je ta preiskava v zvezi s preiskavo na ruskem poslanstvu v Pekingju.

v London, 13. maja. (Izv.) Ruski poslanik je danes posejil zunanjo ministra in vložil formelen protest proti hišni preiskavi v prostorih ruske združne zveze.

Doumergueov obisk v Londonu

London, 13. maja. Priprave za sprejem predsednika francoske republike Doumerguea so v polnem teku. Sprejem se bo izvršil najslavesneje. Na kolodvoru bo pozdravil Doumerguea kralj Jurij V. osebo. Predsednik bo stanoval v kraljevem gradu Buckinghamu. Obisku, s katerim bodo v zvezi posveto- vanja med Briandom in Chamberlainom, se pripisuje izreden političen pomen.

Vprašanje Anschlusa.

Pariz, 13. maja. »Temp« se peča z izjavo grofa Bethlena glede Anschlusa, ki jo je bil dal N. W. Journalu. V izjavi je grof Bethlen izrekel mnenje, da mirovne pogodbe ne vsebujejo izrečne prepovedi proti Anschlusu. Temu nasproti ugotavlja »Temp«, da je priključitev Avstrije Nemčiji odvisna od pritrditve Društva narodov in da obstoja v pogodbah tudi izrečna prepoved priključitve. Društvo narodov ne bo dopustilo, da se sproži vprašanje Anschlusa na način, ki bi ogrozil ravnotežje v srednji Evropi.

PREDSEDNIŠKE VOLITVE NA ČEHOSLOVAŠKE MRAZPISANE.

Praga, 13. maja. Ministrski predsednik Svehla je včeraj izdal razpis, s katerim sklicuje narodno skupščino za dan 27. maja t. l. s sledečim dnevnim redom: 1. volitev predsednika republike, 2. zaprisega predsednika republike.

PODALJŠANJE ČESKOSLOVAŠKO-JUGOSLOVANSKE ZVEZE.

Praga, 13. maja. »Prager Presse« poroča: Dne 23. oktobra t. l. poteče zvezna pogodba med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Dr. Marinković in dr. Beneš bosta zato v Jochimovu razpravljala tudi o obnovi te pogodbe.

POLJSKI DIPLOMATIČNI KORAK V BERLINU.

Berlin, 13. maja. »Germania« poroča, da je poljski poslanik Olszewski obiskal zunanjega ministra dr. Stresemanna in ga opozoril na Poljskem znani protipoljski govor juščnega ministra Hergla. Ta korak Poljske pa ni imel značaja demarše v uradniem zmislu.

Po mariborskem procesu.

Maribor, 13. maja 1927.

Na dan razprave velikega tiskovnega procesa mariborske duhovščine zoper socialista Eržena se je dogodilo to-le: Zagovornik Erženov, dr. Avgust Reisman, se je vračal od dopoldanske razprave. Na cesti se mu je pripetil neprijeten incident z znanim narodnjakom dr. Igorjem Rosino. Ta dogodek je potem sam omenil kot uvod k svojemu zagovoru. Priznal je, da ima težko stališče. Razumljivo, ko je bilo treba dokazovati s po večini nemškimi pričami, ki so tedaj pobegnile iz Maribora, da so Slovenci iz zasede streljali na nemško maso, katere je, kakor dognano, hotela takrat z demonstracijo ugrabiti Maribor Sloveniji. Predsednik senata sodni svetnik Posega je hotel položaj olajšati, ker je dejanski stan itak že po aktih dognan in zastopnikom znan, dr. Reisman pa je zahteval, da se mora vršiti razprava.

Na svobodnih tleh Maribora smo nato poslušali priče, ki so tedaj stavile življenje za to svobodo na razpolago, priče duhovnike, ki so tedaj nosili res glavni odium nemških demonstrantov. Zaveza zgodovine je bila odgrnjena in na novo se je potrdilo, kar je bilo že do slej velikokrat z uradnimi preiskavami dognano, da je padel prvi strel iz vrst demonstrantov, na kar je osem do deset mož broječa četa streljala najprej v zrak, nato v množico, katere je bilo do 15.000, ki pa je navalila na nje. Z zadoščenjem se je ugotovila popolna nekrivda tedaj in zdaj zopet obdolženih slovenskih narodnih duhovnikov na krvoprelitju pri teh dogodkih.

Za temi pričami pa so se pojavile druge, ki so se osebno udeležile istega sprevoda, ki so same izjavile, da so demonstrirale za nemški Maribor. Z istim razpoloženjem so se te priče pojavile pri tej razpravi in so slikale, kako se je iz zasede streljalo na nemške demonstrante in to celo iz bogoslovnice. Kar smo brali pred leti v nam sovražnih nemških listih, se je tu mirno ponavljalo. Vse uradne ugotovitve, takoj po tistem dogodku sestavljene, naj bi ne bile nič. Nekatere priče niti niso podale dokaza, da so res bile tedaj navzoče.

Mariborska socialdemokracija si je dovolila, da je napravila Mariboru to narodno sramoto.

Mariborska socialdemokracija je povzročila to ponovno blatenje slovenskega naroda s krivičnimi očitki iz ust nemških demonstrantov o dogodkih tistih dni. Ona pa tudi sicer sistematično deluje ne v svojem internacionalnem naziranju, ampak prav v nacionalnem, pa ta nacionalizem ni slovenski in ni jugoslovanski. V tej razpravi se je razkrinkala mariborska socialdemokracija kot avantgarda ljudi, kakršne si je v boju zoper slovenske duhovnike poklicala iz Avstrije na pomoč. Pred sodnikom je stala priča, ki je začela: »Auch ich war bei der Demonstration, die beweisen sollte, dass Marburg eine deutsche Stadt ist.« In to pričo so postavili tja mariborski socialisti. Ni čuda, če je spričo tega g. dr. Reisman tožil, da ima težko stališče.

Ne razumemo, kako je bilo mogoče, da so se našli ljudje, ki so ta proces povzročili. Se manj pa razumemo, kako morejo mariborski in drugi demokrati listi imeti tako malo narodnega čuta, da niso za to protinardno početje našli niti ene grajalne besede, niti enega izraza. Še več! Dogodilo se je, da so se iz svojega sovraštva do duhovnikov spozabili tako daleč, da so z naslado pričakovali, kako se bo dokaz ernsne posrečil. Naravnost čudimo pa se, da se v Mariboru še najdejo ljudje, ki pravijo, da so narodni, ki so celo vzgojitelji narodne mladine, pa so istočasno tako kratkovidni in ne spoznajo, komu služijo, ko mariborsko socialdemokracijo podpirajo.

Erženov zagovornik dr. Reisman je izjavil, da je ta tožba le nastop SLS zoper mariborsko socialdemokracijo. To sicer ni res, ker se je proces vršil na zahtevo vse poštene slovenske javnosti in ne le SLS. Pač pa je res, da ne bo samo SLS, pač pa vsak zaveden Slovenec storil vse, da socialisti nikdar več ne bodo reprezentirali slovenskega Maribora. Socialna demokracija je narodna sramota, ki se mora v Mariboru obsoditi v brezpomembnost in z njo vsak, ki bi še z njo držal.

Zadeva obrtne banke v Ljubljani.

Z ozirom na tozadeven tendenciozen članek »Jutra«, treba priznati, da se SDS izvrstno razume na banke; če ena fali, pa naj se druga dobi. V predstoječem slučaju se hoče strankarsko izrabiti obrtna banka ter že v kali uničiti. Res je, da so obrtniki v Sloveniji podpisali prav malo delnic. Vzrok je bil, ker ni bila predvidena podružnica v Ljubljani. Od 375.000 delnic je bilo v Sloveniji podpisanih le okrog 5000, sedaj se jih je pa pojavilo kar 7396, odkod, ne vemo. G. Franchetti je bil izvoljen v glavni odbor le po priporočilu enega uradnika Zbornice iz Ljubljane, ne pa kot reprezentant kake večine delničarjev, kajti 5000 med 375.000 ne pomeni nič. Tudi cenzurni svet za ljubljansko podružnico, ki se je izvolil 11. t. m., ne more reči, da je to izraz večine delničarjev, kajti od 7396 delnic, če imajo 3 delnice 1 glas, in je bilo oddanih 1282 glasov, to je 3846 delnic za listo SDS-kih pristašev, pa je glasovalo le 3387, v resnici pa je polovica delnic 3698 — naj se torej gospodje cenzori zavedajo, da ne reprezentirajo

večine delničarjev. Druga važna zadeva pa je, da se delničarji, reprezentanti zadrug ali družb na zboru niso smatrali za enake drugim delničarjem ter se jim odrekla pasivna volivna pravica. Torej so bili le-ti pri agitaciji pri zadrugah za podpis delnic pošteno potegnjeni. Posebno ležita v želodcu samostalne demokratičnega gospodoma zaslužena obrtnika Ogrin in Rojina, ki imata gotovo veliko za sluge, da se je v Ljubljani dobila tudi podružnica. Tudi sta omenjena storila vse, da bi se v Sloveniji plasiralo čim več delnic. To bi se tudi doseglo, ako bi SDSarji ne imeli baš te čas toliko polomijad z raznimi bankami. Kar pa se tiče obtožb o protiakciji za podpis delnic in drugih groženj radi »ključev« pri zbornici, mislimo, da si bosta gg. Ogrin in Rojina že poiskala drugod zadoščenja. Upamo pa, da glavni odbor Obrtne banke gotovo ne bo imenoval tako nepravilno izvoljenega ali predlaganega cenzurnega sveta.

Beleške

△ Volitve se bližajo. SDS nujno potrebuje glasove tudi vernih volivcev. Zato se zadnja »Domovina« zopet krčevito brani, da bi bila kedaj kaj napisala proti cerkvi, duhovnikom, svetim obredom in verskim organizacijam. Če bo treba bomo ob priliki objavili najlepše tozadevne cvetke iz »Domovine« in »Jutra«. Zaenkrat se nam to ne vdi potrebno, ker prav vsak človek dobro ve, da je SDS tako sovražna veri in cerkvi, da bi vse cerkvene organizacije brez izjeme in katoliške še prav posebno v žlici vode utopila, če bi le mogla.

△ Oblastni davki. Med tem, ko so druge oblasti v državi uvedle že najrazličnejše davke, se slovenska oblastna odpora na vse moči trudi, da bi dosegla od države toliko dohodkov, da bi oblastna samouprava mogla živeti. Le za tiste izdatke, za katere je že v naprej gotovo, da oblastna skupščina sploh ne bo dobila od države nobenega kritja, je ljubljanska skupščina sklenila takozvani davek na kinematografske vstopnice in vagonski davek. Radi teh davkov hujskajo »Jutro« in »Domovina« proti »klerikalcem« in se jezita, da v dveh mesecih njihove vlade niso spravili v Slovenijo vseh milijonov, ki jih je SDS iz nje izžela. Nesramnosti jutrovske družbi res ne manjka. Mesto, da bi molčali kot ribe in se zavedali, da so slovenske finance pokopali z vidovdanskim ustavo in centralističnim režimom ter bili veseli, da jih javnost radi teh neodpušljivih grehov pusti še kolikortoliko pri miru, pa še sami izzivajo na mejdan. Prav, če ste tako omejeni, p aponovimo vse vaše grehe nad našo gospodarsko in finančno samostojnostjo od leta 1921. naprej.

△ Vse proti SDS, ta parola velja pri sedanjih občinskih volitvah. Z drugimi strankami je mogoče tu pa tam kak dogovor in skupen nastop, s SDS pa je sodelovanje izključeno, ker se je že izkazalo, da ta stranka ne drži besede.

△ Po občinah se »Domovini« sline cede. Kar naenkrat je polna lepih besed o ljudski samoupravi in pametnem gospodarstvu. Pa zastoj uganja SDS hinavščino. Je namreč tako debela ta hinavščina, da jo more spoznat prav vsak, še tako zabiti domovinar. Domovinarjem in jutrovcem se hoče občinske denarja, da bi občine plačevale knjige Vodnikov družbe, sokolske telovadnice in jutrovske romane. Pa ne bo nič iz te moke.

INCIDENT MED MIHAJLOVIČEM IN PROMETNIM MINISTROM.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Predpoldne se je na seji finančnega odbora pripetil oster incident med podpredsednikom radikal kluba Ilijo Mihajlovičem in prometnim ministrom generalom Milosavljevičem, ki je izzval velik komentarje in veliko vznemirjenje. Popoldne so se radikalni že pomirili. Mihajlovič je namreč zahteval trasiranje neke proge v Šumadiji drugače, kakor je sedaj določeno. Prometni minister je izjavil, da je to trasiranje nemogoče, ker ni kreditov in ne denarja in da bi se na ta način stroški znatno povečali. Nato se je Mihajlovič razburil in očital generalu Milosavljeviču, da zapostavlja Šumadijo in da bodo radikalni glasovali proti. General Milosavljevič je protestiral proti Mihajlovičevim izjavam, Zdi se pa, da radikalni v tem vprašanju z Mihajlovičem niso soglašali. Pozneje so se pa pomirili in so tudi oni glasovali za.

SEJA UPRAVNEGA ODBORA NARODNE BANKE.

Belgrad, 13. maja. (Izv.) Danes je imel sejo upravni odbor Narodne banke. Izvršil je revizijo kreditov za Slovenijo. Navzoč je bil tudi član upravnega odbora iz Slovenije, ravnatelj ljubljanske podružnice Narodne banke.

DELITEV ZEMLJE V BELJU.

Zagreb, 13. maja. (Izv.) Na posestvu Belje se je pričelo deliti 2000 juter zemlje, katero daje državna uprava na razpolago optantom in domačim interesentom. Optanti dobe 8 juter, domačini pa 1 jutro. Zemljišča se bodo plačevala v 15 leih brezobrestno. Do tega časa se ne smejo prodati.

LAHEK POTRESNI SUNEK V SARAJEVU.

Sarajevo, 13. maja. Sinoči ob 12. uri 24 minut so registrirali seizmološki aparati meteorološkega observatorija začetek lokalnega potresa. Dve sekundi nato se je čutil močan sunek, tako da so se mnogi meščani prebudili. Po poročilu zavoda se epicenter potresa nahaja 35 km od Sarajeva.

Obnovljena era grozodejstev v Istri.

V KRKAVCIH FASISTI VDRILI V CERKEV. — MOTENJE SLUŽBE BOŽJE. — NEUSMILJENO PRETEPANJE LJUDI. — ENEGA STARCA SO ODVEDLI NEZNANO KAM. — ŽUPNIK SILVANI MORAL ZAPUSTITI KRKAVCE. — STRAŠNO RAZBURJENJE LJUDSTVA.

O zadnjih dogodkih v Krkavcih smo prejeli od očividca podrobno poročilo, ki ga objavljamo v celoti, da si bo naša javnost ustvarila vsaj megleno sliko o preganjanju slovenskih duhovnikov in slovenskih vernikov. Kdor ni bil v Istri po okupaciji, si ne more misliti, da se nekaj kilometrov od Treta v kulturni državi in pod režimom, ki se rad proglasa za zaščitnika katoliške cerkve, morejo goditi take stvari. Lahko rečemo, da je par renegatov, ki se poživljajo na Mussolinija in njegove okrožnice, s pomočjo puljskega prefekta Cavalierija zaslužilo katoliško cerkev v Istri. Ljudstvo je iz sebe, brani ne more svojih duhovnikov ne sebe, polotil se ga je obup in nikdo ne more danes več jamčiti, da ga ta obup ne bo tiral v nepremisljena dejanja. Istrani bodo branili svojo vero, svojo Cerkev, svoje duhovnike! Na one, ki danes gospodarijo nad tem nesrečnim ljudstvom, pada vsa odgovornost.

Pa preidimo takoj k poročilu. Tam pred veliko nočjo je prišel k župnemu upravitelju v Krkavcih Silvani učitelj Delucca (renegat Deluk) ter mu izrazil željo, da bi rad našel otroke v šoli nabožno pesmi; otroci bi potem peli v cerkvi, seveda v italijanskem jeziku. Župnik mu je odgovoril, da ne more vpeljati v cerkev italijanskega petja, ako nima za to škofovega dovoljenja. Velel je učitelju, naj se vrne po praznikih, medtem bo že prejel odgovor od škofa; na njegovo prošnjo mu je dal tudi pesmarico, iz katere bo lahko učil otroke. Prišel je maj in prinesel šmarnice. Po škofovem navodilu je župni upravitelj dovolil učitelju, da poje z otroci po eno kitico italijanske pesmi pred šmarnicami in eno ob zaključku.

Dne 1. maja je bila velika slavnost v Šmarjah, kjer so očetje lazaristi zaključili sv. misijon; slovesnost se je udeležil tudi č. g. Silvani, tako so šmarnice v Krkavcih odpadle. V ponedeljek dne 2. maja se je torej v Krkavcih vršila prva majska pobožnost. Delucca je peljal šolske otroke na kor; zasedel je ves kor, tako da so morali stari cerkveni pevci ostati na stopnjicah. Delucca je intoniral »Ave Maria«, otroci so pač peli kakor jih je mogel mojster Delucca naučiti. Verniki so se zgrajali nad slabim petjem, v cerkvi je nastal nemir. Delucca je pel dalje še drugo kitico in nato prišel še tretjo, medtem ko sta se z župnikom dogovorila, da se ima odpeli samo ena kitica. Delucca je hotel očividno provocirati duhovnika, prejšnje cerkvene pevce in vse v cerkvi, ki so Slovenci. Duhovnik bi bil rad prišel z litanijami, verniki so postajali nestrpni, Delucca ni hotel končati. Tedaj je župnik nervozno položil molitvenik na oltar, ga takoj zopet prijel in prišel moliti litanije. Ljudstvo je odgovarjalo, medtem ko je Delucca junaško nadaljeval in dokončal 3. kitico. Polagoma se je nemir v cerkvi polegel, le otroci iz fašistovskih družin, ki hodijo v cerkev posebej, so se iz zivalno vedli, na koru je bil še hušji nemir. Derinovi otroci so se v pričo italijanske učiteljice — Lega Nazionale ima v Krkavcih otroški vrtec — igrali v cerkvi na kamenčke! Ko so po dokončani službi božji otroci prihajali s kora, jih je župnikova mati posvarila, naj se drugi na koru lepše vedejo; otroci so se ji smejali. Celo Grižonova hči, t. j. iz fašistovske družine, poročena Goja, je pred cerkvijo opozorila italijansko učiteljico, da bi vendar ne smela dopustiti, da se otroci pred njo tako vedejo. Učitelj Delucca je takoj alarmiral podesata in fašiste v Šmarjah, sporočil jim je, da je župnikova mati otroke tepla, zato ker so peli italijansko. V terek je župnik poklical Delucca v zakristijo in ukazal, naj za tisti dan opusti petje, da se ne ponovi incident. Komaj je učitelj zapustil

zakristijo, so stopili v cerkev štirje do zob oboroženi fašisti in se postavili čisto pred Marijin oltar, pred katerim se je vršila pobožnost. Med njimi je bil tudi podesat Relli (renegat Ražman); pridružila sta se se jim učitelj Delucca in italijanska učiteljica. Stali so tik pred župnikom in se vedli izzivalno. V cerkvi je nastala prava panika, ljudstvo je bilo prepričano, da bodo fašisti planili na duhovnika in ga ubili, ko je javil, da se je moralo italijansko petje opustiti, ker so se otroci nesposobno vedli. Med pobožnostjo so fašisti in italijanska učiteljica s trdim korakom zapustili cerkev. Odšli so v sedež Lega Nazionale, kjer se je vršilo kratko posvetovanje... pred napadom. Ko so ljudje stopili iz cerkve, so fašisti navadili nanje. Zadaž za cerkvijo so nekega mladeniča vprilo njegove matere strašno pretepli. Mati je vpila na pomoč. Razbili so vrata neki ženi vulgo Miheli, stikali so za nekim dekletom vulgo Tono. Mimo Lega je prišel stari, oče 5 otrok, fašisti so ga ustavili in vprašali, kam gre. Odgovoril je, da gre iskat mlajšo hčerko. Fašisti so ga zgrabili, peljali v otroški vrtec in ga tam pretepli. Pozneje so ga odpeljali z avtomobilom in še danes se ni vrnil. Prijeli so kmeta Kapela in ga odvedli v Lego. Grozili so mu, ker ni pustil svojih otrok na kor. Ko je odhajal, je neki fašist zavpil drugim fašistom ob vratih: »Ne ste sporcarvi le mani di questo negro! (Ne umazite si rok nad tem črnem!).«

Medtem je podesat Relli pozval župnika Silvanija k sebi. V Legi je vpil nad njim, da dela jugoslovansko propagando itd. Navzoči so bili še trije drugi fašisti, med njimi občinski tajnik D'Este in neki učitelj. Za župnikom Silvaniem so privlekli v Lego njegovo mater in pričeli izpraševati: »Vi ste teple otroke, ker so peli italijansko, vi grozite otrokom, ker vas pozdravljajo italijansko! Vi mislite, da je Bog jugoslovanski itd. S kakšnimi občutki je legel spat tisti večer župnik Silvani, ki po prejšnjih napadih silno trpi na živcih, si ni težko misliti.

Tretji dan, sredo. Iz Šmarij in Kopra so se pripeljali fašisti, karabinerji, policijski komisar in po vsej Istri znani razgrajati dr. De Petris, advokat v Kopru in fašistični podtajnik za Istro. Ob 5. uri popoldne se je podal De Petris v župnišče, kjer se je vedel kakor zverina. Vpil je nad župnikom in mu grozil, naj pazi, ker on ne more zadrževati svojih fašistov, zgodi se lahko najhujše njemu in njegovi materi. Kmalu za De Petrisem, so se oglašili pri župniku učitelj Delucca, ki je prav tako razsajal kakor advokat. Pred šmarnicami je prišel v zakristijo župet De Petris. Od župnika je zahteval, da mora čitati majniško berilo tudi v italijanskem jeziku; če pride kdo iz Milana, vendar ne razume slovenskega. Župnik mu je odgovoril, da tega ne more narediti brez škofovega dovoljenja. Ob 9. uri zvečer je prišel v župnišče Delucca in opozoril župnika in njegovo mater, naj ne gredo spat. Kmalu pozneje so prišli po župnika karabinerji in ga odvedli v Lego. Podesat Relli je zopet vpil nad župnikom in to vprilo policijskega komisarja. Dve uri so sestavljali zapisnik. Ob 11. uri ponoči (!) so šli še po mater; tudi ona je morala podpisati zapisnik. Ko je odhajala je Delucca, skrit pod stopnicami, zavpil za njo: »Lažnjivka!«

Karabinerji so svetovali župniku, naj gre proč, ker ne morejo jamčiti za njegovo življenje. Res, v četrtek je mati že odšla v Milje na svoje posestvo. Župnik sam je v kljub težki bolezni vzdržal do naslednjega torka. V terek je za vedno zapustil Krkavce in odšel za materjo. V Krkavcih gre glas, da se je župniji odpovedal. Razburjenje je v vasi na višku. Ves srd je obrnjen proti ba-

in nehote sama grela boljševiškega gada, ki zdaj zalezuje njeno peto.

Nobenega dvoma ni, da je Mehika izbrana za bazo boljševiškega prodiranja v Ameriko, kakor sveto tudi njegovi ameriški zavezniki okoli »American Federation of Labor« to taje, da bi odvrgli od sebe to sumnjo. Kolumbovi vitezi, ki so njegovim propagatorjem skrbno na sledu, so jasno dokazali, da imenovana ameriška delavska stranka simpatizira z mehiškimi boljševiki in jih podpira. Da bi se njih prodiranje v Ameriko čim prej začelo in tem uspešnejše razvijalo, je ruska boljševiška vlada Aleksandro Kolontajeva kot svojo diplomatiko zastopnico poslala v Mehiko. Kolontajeva je znana strastna propagatorica boljševizma. Boljševiki poznajo ameriško slabost. Kako bi je ne! Saj je bil Trocki pred prevratom v Rusiji precej časa v Ameriki, kjer je imel malo zakonito tiskarno in se pripravljaj za svoj pohod v Rusijo. On, če ne drugi, je vedel, da se v Ameriki tako blago najlažje razpečava pod ženskim krilom. Vsak drug bo prej sum vzbudil kot ženska. Kolontajeva ima za to misijo še večjo vsposobljenost. Poglejmo malo v njeno pisano preteklost.

Kolontajeva je hči ruskega generala in neke finske kmetice. Ze kot čisto mlada dijakinja v Petrogradu je bila vpeljana v revolucionarne kroge. Pozneje je šla študirat v Curih. A je bila že preveč zastrupljena z revolucionarnimi idejami, da bi jo držalo pri knjigah. Svojih študij ni nikoli zvršila. Vrnila se je v Rusijo in se popolnoma posvetila komunistični propagandi. Najradikalnejši revolucionarni elementi so se zbirali okrog nje. Nekaj časa se je ogrevala za anarhizem najnižjega tipa. Pozneje je presedlala k parlamentarnemu komunizmu. Kot taka je ustanovila

Kaj se godi doma

Kriza v bolniškem zavarovanju.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je vedno vpošteval splošno gospodarsko krizo in težko posameznih podjetij, zato je dovoljeval najdalekosežnejše olajšave pri odplačevanju zaostankov in plačevanju tekočih predpisov. Pri nepravčasnem plačilu prispevkov se ni posluževal kazenskih določil zakon. To razumevanje urada pa, žal, ni našlo potrebnega vpoštevanja in razumevanja od strani delodajalcev za naloge in dolžnosti urada. Plačilne olajšave so podjetja in delodajalce zavleda k temu, da ne plačujejo redno niti obrokov niti rednih prispevkov in s tem puščaj urad brez potrebnih dohodkov. Zaostanki se množijo, redna vplačila znatno padajo, podjetja obročna odplačila dosledno zavlačujejo. Ne vplačujejo niti onega dela prispevkov, katerega so odtegnili od plač zavarovanjem. Vse to ima za posledico, da je bolniško zavarovanje začelo v težke razmere. Pod takimi razmerami ne more delovati nobena gospodarska institucija. Neprestano dolgotrajno izterjavanje prisnovo stalno zvišuje upravne stroške, ki zopet padajo nazaj v breme delavcev in delodajalcev. Vsako olajšanje bremen je izključeno, nasprotno je podana potreba bremena zvišati. Ta situacija povzroča, da zavarovalna institucija ne more poravnati svojih neodložljivih tekočih obveznosti niti napram članom, niti napram drugim upnikom. Naravno in razumljivo je, da naše zavarovanje pod takimi prilikami mora hirati v škodo delavcev in delodajalcev.

Redni dohodki bolniškega zavarovanja so se skrčili na minimum, ki daleko ne zadošča za tekoče in nujne obveznosti. Ne zadošča bi niti za najskromnejše zakonite dajatve, tudi ako bi bil sedanji zakon v pogledu dajatve znatno poslabšan. Ta pojav opozarja k poostitvi vseh kazenskih predpisov, ki znatnemu zvišanju vseh kazni in k strogemu izvajanju že obstoječih predpisov. To zahtevajo naše socialne in gospodarske dolžnosti. Zavarovanje ni fiskalizem, ono je pomoč v potrebi, ki je neodložljiva.

Iz teh razlogov daje urad v vednost, da je v interesu bolnih zavarovanih članov in v interesu rednih plačnikov nujno prisiljen, da z vso strogostjo vztraja na vseh sredstvih, ki mu jih daje sedanji zakon v svrhu izterjanja dolžnih prispevkov na razpolago, in da ne more dovoljevati nobenih olajšav več, ker je to imelo za posledico le še večje kupčenje zaostankov in je povzročilo padanje vestnosti in odgovornosti napram bolnim delavcem in namesčencem. Dohodki bolniškega zavarovanja so preračunjeni tako, da krijejo sproti redne, v zakonu utemeljene izdatke, ki nujno nastajajo vsaki dan. Vsi dohodki se sproti konsumirajo. Bolniško zavarovanje ne razpolaga z nobenimi rezervami in more biti zato vsak zastoj v dohodkih uničujoč in nedoglednih posledic za zdravljenja in pomoči potrebne zavarovance.

Ako bodo delodajalci radi nerednega vplačevanja prispevkov utrpeli materialno škodo in imeli stroške, bo to le posledica zanemarjanja dolžnosti zakona o zavarovanju delavcev.

S tem urad nujno opozarja vse delodajalce, da se z vso resnostjo zavedajo dolžnosti napram svojim obolelim in pomoči potrebnim uslužbencem in plačilo zavarovalnih prispevkov smatrajo izmed vseh javnih dajatev za najbolj nujno in neodložljivo.

Naročajte 'Slovenca'!

rabi Delucca, ki je kriv vsega zla, ki se je naselilo v vasi, odkar je ta človek v Krkavcih. Ljudstvo je toliko bolj razburjeno, ker je župnik Silvani po teh dogodkih zapadel težki živčni bolezni. Bati se je najhujših dogodkov.

Spomenik padlim vojakom.

(Odkritje spomenika vojakom, ki so padli v težkih bojih na Koroškem l. 1919.)

Landsko leto se je osnoval v mariborski posadki odbor, ki je prevzel idejo, ki je vznikla v vrstah častnikov in vojakov 45. polka, da se postavi dostojen spomenik njihovim tovarišem, ki so kot pripadniki mariborskega pešpolka, sedaj 45., padli v težkih in krvavih bojih na Koroškem. Takrat se je ta polk udeležil osvobodilnih bojev v labudskem odseku, pod poveljstvom generala Rudolfa Majstra v okvirju Dravske divizije, kateri je poveljeval eden od naših najbolj priznanih kapitelet, general Krsta Smiljančič.

Odbor se je osnoval pod predsedstvom takratnega priljubljenega komandanta polka, sedaj komandanta Dravske pehotne brigade polkovnika Dimitrije Spasiča. Kakor smo vedeli, je odbor delo v glavnem že izvršil, potrebna sredstva so pa z hvalevredno vneto zbrali med seboj častniki in vojniki 45. p. p. Kot dan svečanega odkritja se je določil 28. junij — dan praznovanja Vidovega dne.

Odkritje spomenika se bo izvršilo na najsvetanejši način v prisotnosti članov vlade, najvišjih cerkvenih, vojaških in uradnih funkcionarjev, vseh narodnih poslancev iz cele Slovenije, vseh društvenih organizacij in sodeč po živahnem zanimanju, tudi vsega meščanstva našega obmejnega Maribora brez razlike narodnosti.

Za odkritje spomenika vlada tem večje zanimanje in navdušenje, ker je to sploh prvi spomenik ne samo na teritoriju Slovenije, temveč cele države, ki se postavlja v spomin žrtev, ki so dale svoje življenje za takrat že obstoječo novo našo domovino Jugoslavijo. Naši slovenski fantje so pokazali takrat, kako znajo umirati za svoj narod, za svojo zemljo in svojega kralja ter jih braniti pred vsakim sovražnikom.

Imena teh herojev bodo vklesana v marmorno ploščo na spomeniku, da bodo še poznim rodovom pričala o naši hrabrosti, požrtvovalnosti in narodni zavesti. Med padlimi, 44 po številu, so sami slovenski fantje, in sicer 2 častnika, 1 narednik, 4 podnaredniki, 6 korporalov in 31 vojakov. Imena teh bomo objavili kasneje, da se nudi prilika njihovim bližnjim in daljnjim sorodnikom, prijateljem in znanecm, da prisostvujejo odkritju spomenika, ki se bo pretvorilo v veličastno narodno manifestacijo.

Spomenik bo stal v parku vojašnice vojvode Mišiča na Tržaški cesti. Mesto je dobro izbrano in z ozirom na to, da je postavitve iznikla v krogu častnikov 45. p. p., da so vojniki in častniki sami iz svojih sredstev omogočili postavitve spomenika, je popolnoma upravičeno, da sami odločajo o kraju, kjer bo stal. Krasno urejen angleški park pred vojašnico je najprimernejše mesto za spomenik našim junakom.

Ker pade na dan odkritja tudi državni praznik, se bo pred odkritjem vršila na sportnem prostoru za vojašnico poleg Magdalenskega parka vojaška parada mariborske posadke in bogoslužje za vidovdanske heroje. Natančnejši spored proslave same pa bomo objavili pozneje in pravočasno.

Požar v Rušah.

V sredo, 11. t. m., je nenadoma izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju g. Lingelja v Rušah. V par trenutkih je bilo celo poslopje, ki je bilo moderno in vzorno urejeno, v obujnih plamenih. Rešiti so mogli komaj živino in nekaj strojev. Na kraj nesreče so prihiteli štiri požarne brambe, ki pa niso stopile vse v akcijo, ker je bilo že prepozno. Kako je ogenj nastal, je uganka. Posebna nesreča je ta, da je g. Lingelj pogorel že v četrtili v sedanji gospodarski krizi. Pač težek udarec!

zване »Tihonovce« ob steno pritisnili, ali vsaj mislijo, da so jih, in s pomočjo svojih podprenikov ustanovili sebi usnuženo »Živo cerkev«, so se tudi ameriški Rusi razcepili v ti dve cerkvi. Medsebojni boj so polagoma tako poostрили, da je bila ameriška vlada prisiljena poseči vmes. Prvotno je prisodila pravo Tihonovcem pod vodstvom metropolita Platona Roždestvenskega. Toda boljševiški eksponent Ivan S. Kedrovski je nadalje roval proti Roždestvenskemu in nazadnje dobil pravdo. Najvišje sodišče države Newyork, kjer je sedež ruskega metropolita, je v začetku marca prisodilo primat nad rusko cerkvijo v Ameriki Kedrovskemu. S tem je on postal metropolit in kot tak gospodar vseh ruskih cerkva in njih lastnine v Zedinjenih državah. Točasno šteje ruska pravoslavna cerkev v Ameriki devetdeset župnij. Njeno skupno imetje se ceni na več milijonov dolarjev. A ni to glavna reč, čegavo je imetje, ampak boljševiški duh, ki bo zavel v teh devetdesetih cerkvah, raztresenih po celi Uniji. Kakšnega duha je novi metropolit, je že pokazal v svojem »Soboru«, ki ga je sklical. Očitno je izjavil, da je boj proti kapitalizmu družabnemu redu sveta krščanska dolžnost in da se morajo kristjani pod vodstvom ruskih sovjetov strniti v eno fronto proti njemu.

Malo bo moral že še počakati, predno bo Tihonovce, ki zaenkrat še tvori večino, v tem smislu obdelal. Ni pa dvoma, da bodo ameriške ruske cerkve, ako pri tem ostane, v doglednem času središča boljševiške propagande. Pod firmo verske svobode, ki jo Amerika priznava, bodo razni boljševiški agenti lahko nemoteno vršili svoj posel. Tako zna Amerika prej stati pred resno boljševiško nevarnostjo kot evropske države.

S. Montanus:

Iz domovine dolarja.

»Moskva prihaja v Mehiko.« Pod tem naslovom je glasilo Kolumbovih viteзов »Columbia« Združene države opozorilo, da imajo boljševizem neposredno pred pragom. Ko je po vojski ruska inteligenca, kolikor se ji je posrečilo rešiti življenje v inozemstvo, označala križarsko vojsko proti boljševikom, češ, da je boljševizem svetovna, ne samo ruska nevarnost, je našla večinoma gluha ušesa. Ostala Evropa je mislila, da govore pro domo sua, v svojo korist in se ni brigala za njih strašila. Ameriki se pa še sanjalo ni, da bi jo znal v bližnji prihodnosti boljševizem ogrožati. Naenkrat pa jo kakor strela iz jagnjega zdrami klic: Boljševizem je pred vrati!

In to ni prazen strah. Da sta si sedanji mehanizem in boljševizem v najbližjem sorodstvu, je dognana stvar. Samo to se ne ve, kdo je oče, kdo sin. Prej je bil mehiški boljševizem na pohodu kot ruski. Oče mehiškega boljševizma je prezident Carranza, ki se je imel Wilsonu zahvaliti za to čast. Po padcu Diaza se je Viktorijan Huerta povzpela na krmilo. A tega je Wilson vrgel iz dežele ter Carranza priporil presidentsko čast. Ta je Mehiko 1. maja 1915 osrečil z ustavo, o kateri se je eden njegovih ministrov izrazil, da »vsebuje vse, kar je dobrega na boljševizmu«. Ko je bil Carranza 1920. l. umorjen, mu je po kratki provizorični vladil sledil njegov somišljenik Obregon, za njim pa sedanji mehiški Neron Calles, ki mu je prezident Coolidge pripomogel do zmage. Tako je Amerika nevede

prvo žensko revolucionarno organizacijo. Radi raznih (političnih) deliktov prijeta, je zbežala v inozemstvo. Domala deset let je preživela v Franciji, Nemčiji, Švici, Belgiji, Norvežici, Danski in Ameriki. Ponovno je morala radi svojih revolucionarnih idej v luknjo in po prestani kazni iz dežele.

V Ameriki je med leti 1915-16 v službi nemškega socializma še najbolj nemoteno vršila svoj posel. Od Newyorka do San Francisca je romala kot propagatorica revolucije. Oblasti ji niso mogle dosti na prste dodati, ker se je bolj med drugimi narodi gibala in v njih jezikih predavala. Šele sedaj, ko so čule, da pride v diplomatski službi v Mehiko, so zopet postale pozorno nanje in preiskale njeno prvo delovanje v Ameriki. Vsa boljševiška teorija in praksa se zrcali v njem. Kar je takrat sejala, bi rada sedaj žela. A zaenkrat je grozdič v Ameriki še prekišlo. V Mehiki naj bi čakala, da dozori. V tem obstoja njena glavna diplomatska misija, ki so ji jo poverili ruski boljševiki. To se jasno vidi iz neke resolucije tretjega moskovskega mednarodnega kongresa, ki je sklenil ameriški imperializem blokirati s pomočjo boljševiških obrobni držav s središčem v Mehiki. Ta načrt ima ameriška vlada v rokah. Zato je Kolontajeva odrekla celo prehod preko svojega ozemlja v Mehiko. S tem je kajpada Ameriki bore malo pomagano. Če ona ni smela preko njenega ozemlja in ne sme vanj, pa ameriški komunisti pridno romajo k njej in jo obveščajo, kako šanse stoji.

Na drugi strani ji ameriške oblasti v svoji dobrodušnosti same pomagajo ravnati teren, četudi ne namenoma. Ni dolgo tega, ko so boljševiški propagandi naravnost pot odprli. Odkar so ruski boljševiki carsko cerkev, tako-

Zopet samoumor v Siški.

Prebivalci Vodničkove ceste so se komaj malo umirili od nesrečne žaloigre Sidonije Kramereje in Franceta Hudovernika, že jih je včeraj dopoldne vznemirila nov samoumor. V hiši št. 25 na Vodničkovi cesti se je včeraj dopoldne, približno ob pol devetih, zastrupila Pavla Mechora, tri in poldeset let stara žena mizarja.

Samomorilko so gnale v smrt najbrže skrajno neugodne socialne razmere. Njen mož, ki je do nedavna delal v neki šišenski delavnici, je izgubil službo. Mechorova je prihranila s svojim posebnim delom kanih dva tisoč dinarjev, ki jih ni zapuštala hranilnici ter jih je skrila doma. V četrtek je ta denar nenadoma pogrešila. Vsled tega je bila vsa zbegana. Po mnenju njenih sosedov pa ji denar ni bil ukraden, ter ga je nesrečna žena najbrže kam skrila, kjer ga sploh ni mogla najti. Včeraj zjutraj je kupila v šišenski lekarni en deciliter lizola, nato pa se je napotila domov ter izpila stруп. Nekaj časa je še obupana tavalja po dvorišču ter klicala na pomoč. Njenih klicev ni slišal nihče. Vrnila se je v svoje stanovanje, kjer jo je že umirajočo našla njena sosedka Nada Burgerjeva. Poklicali so rešilni avto, ki je takoj prispel, toda Mechorova je medtem izdihnila. Čez dve uri in pol sta dospela policijski zdravnik dr. Avramovič in uradnik Mislaj, ki sta odredila prevoz trupla v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Konji utonili.

V četrtek, dne 12. t. m., je proti večeru pripeljal v Kamnik na žago hloče brat župana v Podhruški Zebalec z njegovimi konji. Ko se je vračal domov s praznimi vozovi, si je hotel prikrajšati ovinek skozi mesto in je pognal konje po poti nad Hočevarjevim jezom v Bistrici, kjer so pred lansko povodnjo redno vozili čez reko, ker je bila tam plitvina. Mož se ni zavedel, da je napravil Hočevar nov jez in da je struga zdaj tam globoka do tri metre, ker je voda ob poplavi silno razjedla strugo. Na vozu je sedel voznik in gnil konje dalje kljub temu, da konji niso dosegali več tal. Sredi struge sta se pričela konja zapletati v vrvi in jermenja, da nista mogla plavati in držal ju je nazaj težki voz. Poleg tega je napravil na drugem bregu Hočevar varnostno napravo iz drevja in hločev in sta se konja, ki sta le pritegnila skoro do brega, zapletla vanjo in nista mogla dalje. Pričela sta se potapljati, pomagati si nista mogla in tudi tuja pomoč je bila, da si gre čisto blizu vode glavna cesta, izključena vsled pregloboke vode. Voznika je odnesla voda raz voz k jezu in rešili so ga komaj na vrhu jeza z železnim kavljem ter ga izvlekli na suho. Konja pa sta oba utonila. Zebalec ima vsled tega veliko škodo in je že v nevarnosti, da mu pogine čisto mlado žrebe, ki ga je utopljena kobila pred kratkim povrgla. V petek zjutraj so šele potegnili iz vode mrtva konja, ki ju je voda napihnila tako, da sta povsem brez oblike.

Za kino.

Ravnatelj študijske knjižnice v Mariboru je že dalje časa opazal, da mu zmanjkuje tu in tam iz knjižnice na pisalni mizi, ki se zaklepa s pajentirano ključavnicco manjša vsota denarja. Obvestil je o tem policijo, ki je poslala detektiva, da stvar izsledi. Detektiv se je v četrtek zvečer dal neopaženo zapreti v knjižnico ter čakal celo noč zama, toda zjutraj, ko je prišel sluga pospravljat, je bilo njegovo čakanje nagajeno s popolnim uspehom. Slugi je namreč pomagal pospravljat njegov 11letni sinko. Komaj se je oče oddaljil iz ravnateljeve sobe, je že nadebudni sinko planil k pisalni mizi, s par prijemi odprl miznico, ker je dobro poznal mehanizem ključavnice, in izmaknil 20 Din. V tem trenutku ga je zgrabila trda roka detektiva in kljub jok in sloku je moral dečko na policijo. Tu je izdal še več svojih tovarišev iste starosti, s katerimi je skupno zapravljal za kino in slaščice v knjižnici ukradeni denar.

Prosvetna zveza

Prosvetna društva obhajajo slavnost 10letnice »Majniške deklaracije« v nedeljo 29. maja. Deklamacije, predavanja in ostalo tvarino prinese 5. šte. Vestnika, ki je že v tisku. Naj ne bo nobene slovenskega prosvetnega in izobraževalnega društva na slovenski zemlji, katero ne bi slovesno praznovala spominskega dne, ko je po dolgem robitvu naš narod javno nastopil za svojo neodvisnost.

Za binkošno romanje na Trsat in izlet v Crkvenico se sprejemajo izletniki že do 22. t. m. v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva c. 7. Pri pripravi plačila 50 Din za vožnjo po morju, za vstopnino v Frankopanski grad in za izkaznico, s katero se dobi polovična vožnja, katere velja za vse proge ljublj. žel. direkcije. Odhod v soboto 4. junija zvečer, vrnitev v ponedeljek 6. junija.

Vel. Lašče. V nedeljo dne 15. t. m. priredi Prosvetna zveza v društvu versko podučno predavanje o Jezusovi mladosti in o sv. Tereziji. Predavanje je pojasnjeno dva krasna filma. Predavanje se vrši ob 11 dopoldne in ob 3 popoldne.

Šmarje-Sap. Prosvetna zveza priredi v prostorih našega prosvetnega društva velezanimiv in versko podučni film, povzet iz življenja sv. Sebastjana, sv. Neže in Fabiola v 5 delih. Predavanje se vrši v nedeljo ob 3 popoldne in ob 7 zvečer.

Mekine. Izobraževalno društvo v Melcinjah ima svoj letni občni zbor 15. t. m. ob pol 4 popoldne. Takoj nato sledi predavanje g. P. Benedikta Krakerja o naših planinah v korist nameranih novi kapelici sv. Izidorja na Krvavcu. Predavatelj ima pripravljenih nad 100 skiptičnih planinskih slik, s katerimi bo poživljal predavanje.

Sv. Krištof v Ljubljani. V nedeljo 15. maja priredi naše prosvetno društvo v društvenem domu na Ježici dramo »Sis«. Ker ima društvo prav dobre igralske moči pod vodstvom izvrstnega režiserja g. L. Koblarja, smo prepričani, da nas bo ta nastop dani še mladega društva nadvse zadovoljil. Vstopnice se dobo v nedeljo od 9—11 in popoldne od 3 naprej v društvenem domu na Ježici. Začetek točno ob pol 7 zvečer, konec pa ob pol 10 kar bo zlasti pripravno za izletnike iz Ljubljane.

Dnevne novice

★ **Materinski dan.** »Narodna ženska zveza« (Narodni ženski savez), v kateri je udeleženo ženstvo naše države brez kakršne koli razlike — tudi Slov. kršč. ženska zveza je njena članica — bo priredila 15. maja t. l. po celi državi materinski dan. Misel materinskega dneva je prav lepa; vsi kulturni narodi imajo uveden dan, ko se ljudje s hvaležnostjo in ljubeznijo spominjajo velikih žrtev, ki jih daruje mati človeštvu. Ta misel je naša lep odziv tudi pri nas. Prvi materinski dan v Sloveniji je bil 25. marca lanskega leta; vršil se je ne samo v Ljubljani, ampak tudi po deželi. (Vseh prireditelj je bilo na isti dan 85.) Priredile so ga naše kulturne organizacije (društva, včlanjena pri Prosvetni zvezi, Orli in Orlice). Enako so proslavile omenjene organizacije materinski dan tudi že letos 25. marca. Priporočamo pa, da upošteva občinstvo lepi namen tudi te prireditve in se je po možnosti udeleži.

★ **Zlata poroka.** Danes 14. maja slavi na Pohorju nad Rušami zlato poroko veleposestnik g. Franc Grizold s svojo ženo Jerco roj. Pajtlar iz Št. Lovrenca na Pohorju. Jubilanta sta imela 12 otrok, od katerih se veseli njune zlato poroke še šest. Grizoldova hiša je znana daleč na okrog kot narodna, krščanska in v gospodarskem oziru napredna. Jubilantoma in celi družini Grizold ob slovesnosti zlato poroke častitamo prav iskreno!

★ **Mesto cvetja na Aljažev grob** so darovali za njegovo kapelo v Vratih po 200 Din Minka Ogorelec in g. J. Mlakar, po 100 Din pa gg. A. Cilenšek in A. Belec, graditelj Aljažvega stolpa. Posnemovalci, kje ste? Dosedaj je nabranih 25.059 Din, to je komaj polovico proračuna. Ako se ne zdromite ljubitelji Triglava in častilci njegovega župnika in ne sežete v žep, se kapla letos ne bo mogla začeti graditi. Darove sprejemata Aljažev klub in pisarna Osrednjega odbora SPD.

★ **Smrtna kosa.** Na Brezjah je srčno otrpjenje pretrgalo življensko nit sedemdesetletnemu preužitniku Antonu Knafliju, ki je bil brat rajnega p. Avrelia in živega p. Ignacija iz frančiškanskega reda. — V Mošnjah je v noči med aprilom in majem zagledal vnuček Stanko luč sveta, njegova — dolgo vrsto let slepa — stara mati pa luč neba. Hišica je zelo tesna. Da ima potomec prostor, je nebeški gospodar preselil mater v večji dom.

★ **Jako napreden sklep.** Iz Krškega nam poročajo: Odkar eksplodirajo SDS-banke la »Slavenska« in manjka fondov za »napredne« liste, so se jeli obračati iznajdljivi samostalni demokrati na občine, naj prispevajo one v tiskovni sklad za dr. Zerjavovo »Domovino«! In zgodilo se je. Naš napredni župan g. Joško je predlagal in občinski odbor je volil za Zerjavovo »Domovino« 100 Din. Če zdrav človeški razum to prenese, morali prenesti tudi mi, ki moramo priznati, da se nam je skoroda zbledlo, ko smo zvedeli za ta gorostasni odborov sklep. Pa reci kdo, da nismo res — napredniki!

★ **Razpust okrajnega zastopa.** Mariborski veliki župan je razpustil okrajni zastop v Šoštanju in imenoval za gerenta g. dr. Franca Mayerja, odvetnika v Šoštanju. Kot člani gerentskega sosveta so imenovani: Franc Schreiner, župnik v Št. Ilju pri Velenju; Martin Lempl, posestnik v Velenju; Josip Demšič, trgovec v Velenju; Zdravko Zajc, rudar v Velenju; Josip Skaza, veleposestnik v Velenju; Marko Novak, uradnik v Družmirju, občina Šoštanj okolica; Franc Lesjak, posestnik pri Sv. Janžu na Vinski gori; Ivan Ostir, posestnik v Škalah; Anton Jan, posestnik v Škalah; Anton Brinovšek, posestnik pri Sv. Andražu pri Velenju; Janez Rožman, župnik v Zavodnju, občina Topolščica; Baltazar Deberšek, posestnik v Gaberkah št. 25, občina Šoštanj okolica; Andrej Martinšek, rudar in posestnik v Prelogah, občina Velenje; Jože Rednak L., rudar in posestnik v Škalah; Anton Koradej, sedlar v Šoštanju; Matko Zalar, lesni trgovec in posestnik v Šoštanju.

★ **Razpust občinskega zastopa.** Glasom odloka mariborskega velikega župana je občinski zastop v Kozjem v šmarsko-rogaško-kojskanskem okraju razpuščen, ker je postal nesposoben za vsako opravljanje občinskih poslov. Za gerenta je imenovan Anton Maček, mizar v Kozjem. V sosvet so gerentu pridržali: Franc Guček, gostilničar v Kozjem; Josip Druškovič, trgovec v Kozjem; Fr. Bokalič, posestnik v Ješovcu; Josip Podbinšek, posestnik in gostilničar v Kozjem; Janez Planinc, posestnik v Ješovcu; Franc Dobravec, posestnik v Ješovcu; dr. Franc Kloar, odvetnik v Kozjem; Anton Pleterški, trgovec v Kozjem.

★ **Shod SLS v Trziču.** V nedeljo, dne 15. t. m., bo shod SLS ob 9. uri dopoldne v »Našem domu« za Trzič in okolico. Na shodu bo št. poročala narodni poslanec Janez Brodar in obl. poslanec Janez Majeršič. Vabimo Trzičane kakor okoličane k čim večji udeležbi.

★ **Davča.** Na članek v »Slovencu« št. 48. z dne 1. marca t. l. pod tem naslovom nam sporoča veliko županstvo, da je omenjeni znesek 20.000 Din kot državno podporo za šolo v Davči odposlal okrajni glavar v denarnem pismu dne 28. januarja 1927 in da je županstvo občine Sorica ta znesek pravilno in v redu prejelo dne 1. februarja 1927 ter

ga plodonosno in varno naložilo v hranilnici. Toliko javnosti v pojasnilo, da ne obleži popolnoma neupravičeni sum na državnih oblasteh, oziroma županstvu.

★ **Blejski most čez Savo** bo v torek, dne 17. t. m., za promet zaprt, ker se bo popravljaj. Občinstvo naj blagovoli to vzeti na znanje. Iz istega vzroka bo tudi 17. in 18. t. m. most v Mokrem logu zaprt (Soteska-Bohinj).

★ **Glavni odbor za obdelovanje barja v Ljubljani** ima sedaj svoje uradne prostore na Turjaškem (Maksovem) trgu št. 3, t. j. poslopje Kmetijske družbe, I. nadstropje, preko hodnika. Uradne ure za stranke so vsako sredo in vsako soboto od 11. do 12. ure dopoldne.

★ **Pojav steklega psa.** S Sesterže pri Majšpergu se je priklatil 11. t. m. stekel pes, ki je obgrizel eno osebo ter enega psa. Zasedujejo ga s puškami in steklina je ugotovljena radi tega, ker se je zagnal pes prav v vsakega, katerega je zadel na cesti.

★ **Predvojne obveznice.** Prejeli smo sledeč kratek in jednat dopis: Kaka usoda čaka predvojne avstrijske obveznice? Ali se bodo kdaj obresti izplačevale ali sploh nič več?

★ **Smrtna nesreča.** V Banjaluki grade trapiisti samostan in novo veličastno cerkev. Slikanje in beljenje cerkve vodi redovnik Egidius. V soboto se mu je pod nogami nenkrat zlomila deska tako da je padel s 15 metrov visokega odra na cerkveni vlak in se na mestu ubil.

★ **Pozor turist!** Fino šunko, krače, lovske salame, sir, konzerve, čajno maslo i. dr. samo pri Janc, Židovska ul. 1.

★ **Pri številnih težavah ženskega spola** povzroča naravna »Franz Josefa«-grenčica najboljše polajšanje. Spričevala klinik za bolne žene dokazujejo, da se zelo milo odvajajoča »Franz Josefa«-voda uporablja pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

★ **Glavni dobiček 1.000.000 Din** gospodinja težko zadene. Bolj zanesljiva pot do sreče je previdnost v gospodinjstvu. Ali poznate Ziko? Ali veste, da pomeni Zika zdravje za Vas in za Vaše otroke? Ziko dobite v vsaki trgovini samo v rdečih zavitkih.

BREZ KONKURENCE

so naši lastni izdelki pomladanskih oblek in površnikov!

Jos. Rojina, Aleksandrova c. 3.

Ljubljana

○ **Seja vodstva SLS za Ljubljano**, ki je bila sklicana za danes, se ne vrši. — Janko N. Jeglič, poslovd. podnačelnik.

○ **Mesto venca na grob** kanonika Čekala darujeta Ivan in Justina Lovrenčič 100 dinarjev Stolni Vincencijevi konferenci.

○ **V Mostah v Društvenem domu** gostuje v nedeljo 15. maja ob osmih zvečer dramatični odsek Krekove mladine, Ljubljana, z narodno igro s petjem »Krivoprisežnik«. Vstopnice se bodo prodajale jutri v nedeljo od desetih dopoldne do predstave v Domu v Mostah. K obilni udeležbi vsi okoličani vabljani!

○ **Izlet Stolne prosvete** na Šmarno goro bo jutri v nedeljo ob ugodnem vremenu. Odhod iz Ljubljane z jutranjim vlakom ob 6.45 uri. Za prehrano je poskrbljeno. Duhovno opravilo ob devetih. Povratek poljubno. Za slučaj deževnega vremena se izlet preloži na poznejši čas.

○ **Zarjanil Danes** pride med nas naš častni član, naš voditelj in voditelj vsega slovenskega naroda, predsednik Jugoslov. kluba in minister n. r. g. dr. Anton Korošec in nam bo predaval ob 8. uri zvečer v dvorani Akademskega doma. Dolžnost nas vseh je, da se tega sestanka vsi udeležimo in tako manifestiramo svoje navdušenje in svojo ljubezen in globoko vdanost do svojega ljubljenskega učitelja in voditelja. Vsi tovariši bratskih društev, gg. starešine in vsi naši prijatelji iskreno vabljani. — Odbor.

○ **Strokovna zveza javnih nameščencev** in organizacija javnih nameščencev, somišljenikov SLS v Ljubljani imata danes, dne 14. t. m., ob 20. uri širšo sejo celokupnega odbora v kleti I. del. konz. društva, Kongresni trg 2. Ker se bodo obravnavali važni predlogi, prosimo polnoštevilne udeležbe. — Tajništvo.

○ **Poselska zveza** priredi v nedeljo, dne 15. maja, ob pol peti uri predavanje v Alojzjevišči. Vabljeni ste služkinje! Predaval bo g. dr. Ehrlich. — Tajnica.

○ **Javna prošnja na g. komisarja stolnega mesta Ljubljane.** Dnevno prinašajo na naš trg otroci ubogih starišev, in to povečini otroci železničarjev, planinske rože. Sestrđani stojijo ob vogalih hišah ljubljanskega trga in ponujajo vsem mimoidočim te rožice za skrajno nizke cene. Na ta način kravro zasluženje dinarje nosijo starišem domov, da na ta način že v svoji zgodnji mladosti pomagajo svojim revnim starišem in podpirajo svojo ubogo mamico pri preživljanju neboljgne dece. Mestna uprava pa pobira od teh ubogih otročičev tako na kolodvoru, kakor na trgu mitnino in trošarino. Res, da je ta davek zelo majhen in nizek, zato bi bilo tembolj umestno, da se te vrste ljudje oproste vsakega takega davka,

ker to ne bo rešilo mestnega gospodarstva, pač pa bo vsak na ta način prihranjeni dinar pomagal k olajšanju bede ubogih družin. Prosim sl. gerentski sosvet, posebno pa g. komisarja, da te vrstice upošteva in uboge otročiče oprosti vsake takse. Zagotavljam Vam, da hvaležnost Gorenjcev ne izostane. — Gorenjec.

○ **Okrevanje g. dr. Babnika.** Predsednik višjega deželnega sodišča g. dr. Babnik, ki ga je zadela v nedeljo na poti na Sv. Katarino možganska kap, je sedaj v toliko okrevanju, da ga je prevzela njegova družina v domačo oskrbo. Dr. Babnik se nahaja že izven vsake nevarnosti.

○ **Tatvine.** Trgovki z južnim sadjem Mariji Teranovi v Križevniški ulici je neznan tat ukradel iz podstrešja več perila, ki se je sušilo v podstrešju. Teranova trpi 360 Din škoda. — S slabim vremenom so se pojavili zopet »suknarji«. V restavraciji »Ljubljanski dvor« je eden takih specialistov odnesel poslovdji Janku Preku 1500 Din vreden porvnik.

○ **Prijazen sin.** Policija je aretirala sina Valentina, ki je razbil svojemu očetu več pohištva in orodja v vrednosti 2000 Din ter je ukradel svojemu očetu vsoto 500 Din. Valentin bo odgovarjal za to kazenskemu sodišču.

○ **Tatvine koles.** Iz veže hiše na Aleksandrovi cesti št. 5 je neznan tat odpeljal 2000 dinarjev vredno kolo znamke Jago. Kolo je last privatnega uradnika Milana Vičiča. — Iz veže hiše na Cigaletovi cesti št. 1 je nekdo ukradel 2000 Din vredno kolo znamke Kinta in last sobnega slikarja Josipa Klebela iz Most. Sumi se, da je obe kolesi odpeljal isti tat.

○ **Opozorjamo!** Samo še nekaj časa se prodaja radi preselitve vse preostalo oblačilno blago po izredno globoko znižanih cenah. Veliko ostankov volnenega blaga za ženske in suknja ter kamarna za moške obleke po skoraj polovični ceni. Manufakturna trgovina pri Zmajskem mostu nasproti Jugoslovanske tiskarne.

○ **Specijalna trgovina dunajskih bluz** otroških oblek. Kristoflič-Bučar, Stari trg.

○ **Angleške suknje, kamarna, volneno** blago, tiskovina, delene dobite pri trvdri Franc Pavlin, Gradišče 3, Ljubljana. 3563

Maribor

□ **Poročilo o občinski seji** je bilo včeraj nekoliko zmedeno, kar je zakrivil telefon. G. podžupan ni predlagal ustanovitve občinske zastavljalnice itd., ampak le prečital tozadevne predloge občin. svetnikov. Tudi odseki ni so pravilno numerirani, za prvim pride tako tretji, ker drugi odsek ni podal nobenega poročila. Za nastavitvev treh čuvajev v parkih se je odobrilo 1500 Din, ne 500.

□ **Za ustanovitev mestne zastavljalnice.** V Mariboru imamo zastavljalnico, ki je v privatnih rokah. Kakor čujemo, se bavi občina z načrtom ustanovitve mestno zastavljalnico, kakor je v Ljubljani in drugih mestih.

□ **Podelitev definitivnosti.** Na četrtkovi tajni seji mariborskega občinskega sveta sta bila definitivno nastavljeni na magistratu g. mestni etr šolski zdravnik dr. Alfonz Wankmüller in uradnik pri oddelku za socialno politiko g. Anton Brandner. Obema zaslužnima magistratnima uradnikoma k stalnemu nameščenju častitamo!

□ **Borze dela v nevarnosti.** Uradništvu borze dela je odpovedana služba s 1. avgustom t. l. Ker je ta institucija v Mariboru neobhodno potrebna, se je mariborska občina preko velikega županstva obrnila na ministrstvo za socialno politiko, da se omogoči borzi dela še nadaljnji obstoj.

□ **Kršč. ženska zveza** priredi 29. maja izlet na Gorico pri Sv. Petru, Odhod ob dveh popoldne, zbirališče v Meljski ulici pri železniškem mostu. V slučaju slabega vremena izlet izostane. K obilni udeležbi vabi odbor.

□ **I. propagandna razstava grafičnih izdelkov v Mariboru** se ne vrši od 16. do 19. maja, kakor je bilo včeraj v »Slovencu« vsled tisko, naapke pomotoma poročano, temveč od 16. do 19. junija 1927.

□ **Prodajalna olepševalnega društva.** Mariborsko mestno olepševalno društvo ima lepo vrtnarijo v ljudskem vrtu, v kateri bi lahko poleg cvetlic, ki jih rabi za okrasitev parka, pridelovalo tudi druge vrtnarske produkte. Društvo namerava zgraditi na Glavnem trgu lep paviljon, v katerem bo prodajalo cvetlice in pridelke iz vrtnarije ter s tem dobro ojačilo svoje dohodke.

Celje

○ **Kam gremo jutri popoldne?** Če bo lepo vreme, nas bo sicer vleklo v lepo majsko naravo. Vendar pa se bomo premagali, pustili enkrat izlet v okolico ali pa ga bomo napravili že dopoldne, popoldne bomo pa na vsak način obiskali naše Krekorce, ki nam obljubljajo s predstavo burke »Veletrist« ob štirih popoldne v Narodnem domu pripraviti obilo zabave in smeha. Prva skrb je sedaj, da gremo že danes v Slomškovo tiskovno za drugo v Prešernovi ulici in da si tam oskrbimo vstopnice.

○ **Šmarnišni govor v opatijski cerkvi** govori danes v soboto 14. maja zvečer kapucina greč g. Egidij Golob.

Pogreb pokojnega učitelja g. Maksa Wudlerja bo danes popoldne ob štirih iz mrtvašnice javne bolnice na mestno pokopališče. Ker je bil rajnik občinski svetnik v bivšem občinskem svetu, visi raz poslopje mestnega magistrata žalna zastava. Enako je razobesila črne zastave tudi osnovna šola in Celjski dom. V našem poročilu o pokojniku v včerajšnji številki mora pravilno stati, da se je med poukom onesvestil in ne ponesrečil.

Porodniški oddelček v celjski bolnici. K naši notici o razmerah v porodniškem oddelku celjske bolnice nam je poslal primarij dr. Ivan Raišp daljše pojasnilo, ki samo potrjuje, da so bile naše informacije pravilne. G. primarij v tem pojasnilu čuti potrebo opozorjati na razmere, ki so tozadevno vladale na celjski bolnici za časa avstrijske uprave. Kolikor je nam znano, za časa avstrijske uprave sedanji vodja bolnice ni imel vpogleda v razmere v bolnici in se na slabe razmere tedanjih časov stvarno ne more opirati. V ostalem moramo resnici na ljubo pribiti, da je bila celjska bolnica pred prevratom znana daleč na okrog kot ena najboljših in pisec teh vrstic je imel dvakrat v težki boleznih priložnost spoznati upravičenost tedanjega ugleda bolnice. — Po pojasnilu g. primarija smo še bolj kot doslej upravičeni klicati vsem, ki so odgovorni za razmere v celjski bolnici, da store svojo dolžnost napram materinstvu in z učinkovitimi ukrepi pripomorejo do dostojnih prostorov za porodniški oddelček.

Peltzer-Wide-Nurmi v Celju. Ne sicer v resnici, pač pa na platnu. Je to sijajni sportni film, ki je žel v Nemčiji in v Avstriji ogromne uspehe in ga pravkar izvajajo v Ljubljani ob silnem zanimanju občinstva. Film je razdeljen v pet zanimivih poučnih dejanj, v katerih so obdelane posamezne panoge lahke atletike. Film se bo predvajal v Mestnem kinu in sicer v režiji sportnega kluba »Celjec«.

Kokoši je kradel. Dne 11. maja je ob polštirih korakal v Gaberju po Novi cesti do gostilne Grah proti Mariborski cesti neznan močakar s košem na hrbtu. Ko se je slučajno o. r. l. je zapledal za seboj stražnika, ki je patuljiral po Novi cesti. Možu je postalo vroče, zagnal je koš v jarek, jo ubral proti tovarni Westen in med hišami izginil. Stražnik je sicer skušal neznanca dohiti, a se mu ni posrečilo. Ko si je stražnik nato ogledal vsebino koša, je našel v njem štiri žive kokoši. Odnesel jih je na stražnico v Gaberje, kjer čakajo lastnika. Če pa se lastnik ne najde, bi predlagali, da jih policija podari »Jutrovcem« dopisniku, ki živi očitno v velikem pomankanju, ker mu je, baš ta slučaj tako dobrodošla kost, da jo je z vso naslodo ogledal. Dober tek!

Trbovlje

Gasilska slavnost. Z ozirom na nepredvidene zapreke pri transportu motorna brigadna do danes še ni prispela. Radi tega se spored slavnosti, dne 15. maja t. l. pri ločli 6. in 10. izpremeni, ako motorna brigadna v tem času ne pride.

Polovična vožnja na slavnost gasilcev k blagoslovitvi brigadne je za dneve 14., 15. in 16. na vseh vlakih, razen ekspresnih, dovoljena.

Kaj se je naredilo za starovpokojece na glavni skupščini centralnega odbora bratovskih skladnic v Ljubljani, dne 8. maja 1927, si dovoljujemo vprašati g. P. encia. Kaj se je sklenilo o povzpetju prispevkov v brat. skladnico, ker ste tudi na našem shodu prejšnji petek hoteli izvedeti mnenje delavstva? Ali je bilo vse to na dnevnem redu in ali se je o tem razpravljalo? Mi vemo, da se o teh stvareh ni govorilo. Kako hočete sedaj vprašanje starovpokojecev rešiti? Ker so v vseh odborih sami socialisti in če ste res prijatelji delavstva, in hočete rešiti pogina najbednejše med najbednejšimi — to so starovpokojevi — izvedite takojšnje izenačenje penzij za novovpokojevi. Verjamemo pa, da vsega tega naši socialisti ne bodo rešili — ampak potem drugič jezik za zobe! Gosp. Križnik je v par tednih več storil za delavstvo kot vsa Bernotova skupina.

Kako skrbijo Avstrija za vpokojene rudarje. Neki trboveljski rudar, vpokojen še pred vojno v Leobnu, je dobival 16 kron penzije. Po prevratu ni dobil iz umljivih mejnih težko do sedaj nobene pokojnine. Pred tednom pa se je odpravil v Leoben sam in prišel nazaj je izpovedal, da dobiva mesečno 16 a. o. kron, sedaj 40 zlatih šilingov penzije. Izplača se mu tudi za ves čas, ko ni prejel pokojnine, vse naknadno. In naši vpokojenci so pa še zmiraj tam, kjer so bili!

Zagorje

Vojni tovariši! Vabite se na ustanovno zborovanje, ki se vrši v nedeljo, dne 15. maja, ob 7 po prvi sv. maši v občinski pisarni v Zagorju. — Vojni tovariši! Udeležite se tega zborovanja v čim večjem številu brez razlike prepričanja, da dokumentiramo ono idealno vojno tovarništvo in prijateljstvo, ki nam je bilo v najstrašnejšem trpljenju na bojnih poljih lastno.

Ptuj

Shod hišnih in zemljskih posestnikov iz Ptuja in okolice se vrši v soboto dne 14. t. m. ob osmih zvečer v restavracijskih prostorih g. Zupančiča v Ptuj. O stanovanjskih in davčnih zadevah poroča zvezni predsednik I. Frelih iz Ljubljane.

Nekarna poškodba. V Majšpergu je udaril konj hlapca Purga od St. Vida pri Ptuj s kopitom s tako silo po čelu, da se je zgrudil nezavesten na tla in so ga prepeljali v ptujsko bolnico.

Solarški izleti. Tukajšnji mesni muzej in grad je obiskala šola iz Sv. Barbare v Halozah. Za konec meseca je prijavljen V. razred gimnazije v Murski Soboti.

Birma. Za mestno župnijo bo birma v nedeljo, pričetek slovesne službe boje ob pol 9. uri. Pri oo. minoritih za župnijo sv. Petra in Pavla pa bo birma v ponedeljek.

Nova trgovina. Znana tvečka J. Meini je te dni odprla svojo podružnico v Panonski ulici v prostorih, kjer je bila prej podružnica Trgovske banke.

Škofja Loka

Godba prostovoljnega gasilnega društva v Škofji Loki priredi v nedeljo, 15. maja, točno ob 11 na glavnem trgu promenačni koncert. — Spored: 1. Kapitan Rimek, koračnica, Ant. Nyvit; 2. Tankred, ouvertura, G. Rossini; 3. Verdiana, potpourri, Brandeis; 4. Dve srci, pesem, E. Stole; 5. Pomladni pozdravi, valček, E. Stole; 6. Molitev iz opere »Nočni tabor v Granadi« (kvartet), v. C. Kreuzer; 7. dr. Cerin, koračnica, A. Hošek.

Kamnik

Kolesarska nadloga v Kamniku se je znova pričela in je še bolj brezobzirna ko lansko leto. Samo včeraj so bile radi hitre in nepredvidne vožnje po mestu in okolici tri nesreče. Pod goro je povozil tak nepredviden kolesar staro Preukovo mater, v mestu na Glavnem trgu drugi hčerko mestnega stražnika Zagarja, v Mekinjah tretji nekega fanta. Vsi trije leže doma, tako so bile nesreče nevarne. Oblast naj strogo nastopi proti brezobzirnim kolesarjem in vsakega obdžno kaznuje, sicer ne bomo celo poletje varni pred to nadlego!

Kamniška orožniška postaja se je iz mesta izselila v Mekine v tovarno Vesna. Hišni lastnik ji je že pred pol letom odpovedal stanovanje, in ker niso dobili drugega v mestu, so šli v Mekine. Tako je zdaj mesto po zaslugi naše demokratske občinske in korporacijske uprave brez orožniške postaje, kar je menda unikum v celi državi. Priporočamo sliko prihodnjemu »Ilustrovanemu Slovincu«, če ga ne bo Jutroc prehitelo!

Novo mesto

Šah. Klubov prvak, g. Šproce je sprejel Šukljeto predlog, da se izvaja med njima boj za klubovo prvenstvo. Tekom dveh tednov bosta odigrala štiri partije. Match se prične 18. t. m. ob 15. uri v društvenem lokalu.

Slovenska krajina

Mlada žrtev jetike. V Krogu je zatisnilo oči k smrtnemu spanju mlado 19letno dekle Marika Kovačič, ki je bila prava usmiljenka. Odlikovala jo je predvsem ljubezen do bolnikov in revežev. Pogreb je bil lep. N. v m. p!

Občinske volitve. Kakor doznavamo, je merodajna oblast na interpelacijo g. poslance Klekta odgovorila, da se bodo vršile občinske volitve v Prekmurju letos. Ni treba naglašati, da je bila sprejeta ta vest z velikim zadovoljstvom. Sedem let je ljudstvo prosilo in zahtevalo občinske volitve in sedaj je dočakalo, da je bila izrečena v tem oziru prva ugodna beseda.

Usoda mestov. Takoj ob nastopu je bivši minister za javna dela g. Serbec obljubil, da po sprejetju proračuna podvzame vse korake, da se začne s popravilanjem cest in mestov. Odstopiti je moral, predno je bilo mogoče z delom začeti in naša po'a in mestovi so zopet pozabljeni, dasi je popraviljanje nujno potrebno. Večina mestov ne odgovarja nalogam, ker so premajhni. Drugi mestovi so slabi, mnogo jih je preluksiranih, kar je zlasti ponoči v temi nevarno, skoraj vsi pa še vedno nosijo znake lanskih poplav in drugih vremenskih nezdov. Ker posvečajo gerentski sveti tej zadevi premalo pozornosti, bi bilo potrebno, da višja oblast nekaj ukrene.

Opoldanski vlak M. Soboti—Maribor. Oblastni skupščini v Mariboru je bil vložen predlog, da se uvede na progi M. Soboti—Maribor opoldanski vlak. Nova zveza bi bila precejšnjega pomena zlasti za jutranji vlak Hodoš—M. Soboti, ker bi bilo potnikom omogočeno, da bi se še isti dan vrtili iz Maribora ali drugih vmesnih postaj v M. Soboti, kar se pri sedanji zvezi ne more zgoditi. Imela pa bi nova zveza tudi druge dobre strani, zato je le želeli, da se predlog sprejme.

Za kaj gre pri sodišču v Sv. Jurju? O zadevi smo na tem mestu že ponovno govorili. Poročila »Jutrac« iz SDS tabora v okolici Sv. Jurja, Rogasovec itd. pa nas silijo, da izgovorimo še eno besedo. Dokler prvi nismo izrekli besede, da je prizadevanje za novo sodišče le prikrita politično-strankarska poteza, so vsi domači listi pisali o življenski potrebi tega sodišča. Po naši ugotovitvi pa so drug za drugim izpomenili svoje mnenje in so prišli do prepričanja, da je naša ugotovitev prava. Temu se nismo čudili. Tem bolj neverjetno pa se nam zdi, da v poročilih indirektno tudi »Jutroc« potrjuje, da smo imeli popolnoma prav, ko smo podčrtali, da je iskati začetnice gibanja v vrstah SDS gospodov v M. Soboti. »Jutroc« poroča v shodih dr. Pivka in notarja Kodra v Sv. Jurju in sosednih občinah. Se razume, da niti dr. Pivko, niti Kodar nista zamudila prilike, da na vsakem zborovanju govorita o prizadevanju SDS, da dobi Sv. Jurij sodišče. Poudarjanje tega prizadevanja in obljuba, da se omenjeno sodišče po zaslugi demokratov ustanovi, bi naj služila kot glavno priporičilo za SDS. Kake uspehe da sta žela, je za sedaj postranska stvar. Dejstvo je, da služijo obljubljanje sodišča kot agitacijsko sredstvo. Ali pa ljudstvo tej obljubi tudi nasede, je drugo vprašanje. Po našem mnenju ne, ker je dovolj poučeno, kak da je položaj v resnici.

Murska. Ne ve se, kaj je dalo gotovim ljudem povod, da so začeli namesto popolnega imena »Murska Soboti« rabiti enostavno »Murska«. Novi naziv je našel pri ljudstvu na velik odpor. Vkljub temu pa se tu in tam še sliši in se je pojavil celo v domačem madžarskem listu. Ker je naziv popolnoma neutemeljen in ker ga domače ljudstvo odločno odklanja, prosimo malotvevno novotarje, da prenehajo z njim. Ako bi že šlo za to, da se naziv »Murska Soboti« skrajša, bi morala ostati »Soboti«, ker ima zgodovinsko podlago in je med narodom ukoreninjeno, medtem ko znači »murska« le to, da leži »Soboti« ob Muri. Brez »Murske« so bili desetletja in bomo lahko tudi nadalje.

Popravek. Notica, ki jo je »Slovenec« v 91. številki objavil in v kateri se trdi, da podpisani ni vložil pravilno opremljene prošnje za namestitev na župnijo v Gornjih Petrovcih, ne odgovarja resnici. Res je, da je bila prošnja po dosedanjih običajih in predpisih v našem vikariatu pravilno opremljena in zato tudi ni res, da je bil g. Čirič edini kompetent za to župnijo. Nimam pa nič proti temu, da je višja cerkvena oblast podelila župnijo imenovanemu gospodu, Gornja Lendava, 4. maja 1927. Jožef Hanko, kaplan.

Cepljenje. Tekom tega meseca se vrši po občinah obvezno cepljenje zoper koze. Cepljeni bodo v prvi vrsti dojenčki, nadalje odrasli 10- in 14letni otroci.

Dobra zamenjava.

Dne 12. t. m. je prišla neka moška oseba na pošto v Ptuj s prošnjo, da se ji izmenjajo 3 bankovci po 1000 Din. Službujoča uradnica mu je po motoma izročila mesto 30 bankovcev po 100 Din — 100 komadov po 100 Din. Neznanec je s preveč izplačanim zneskom, 10.000 Din, odšel in so do sedanjega poizvedbe ostale brezuspešne.

Dober dan

polepša Vas

ELIDA

CREME DE CHAQUE HEURE

Ta krema medlo prirodne barve naj se uporablja vsako uro, ker jo koža popolnoma upija. Ona je zmeraj nevidljiva, deluje vedno, ona je tajnost lepote.

Senesveti, nemaže.

Elida Creme de Chaque Heure

Dopisi

Zalec. V noči od srede do četrika je bila zelo mečna slana. Fižol je popolnoma uničen, ravnotako tudi krompir in koruza. — Zrakoplov smo opazili v soboto ob 4 popoldne v smeri Ljubljane—Maribor. — V tukašnji tovarni Lorber & Comp. so narasla naročila za sušilnice za hmelj od lani od 130 na 180, ki morajo biti vse odposlane do 30. julija. Vse so večinoma za Banat.

Duplica pri Kamniku. V naši okolici se širi navada, da posestniki obcestnih parcel s plotovi in živimi mejami zožujejo cesto, radi česar se je že zgodilo nekaj nesreč. Naj cestni odbor to energično prepreči!

Ruše. V našem kraju se je pojavila med otroci nevarna škrtatica. Dosedaj imamo že dva slučaja. Obe oboleni deklici so prepeljali v bolnišnico. Šola je deloma zaprta. — Vodstvo tukašnje obrtno-nadaljevalne šole je priredilo razstavo, ki je bila za Ruše novost. Lahko rečemo, da so se prireditelji potrudili in se jim je stvar tudi lepo posrečila. To priča velik naval in zanimanje vseh krogov za razstavo. Nagrajenim razstavljalcem čestitamo, nenagrajenim pa naj bo to nauk, kaj se lahko doseže z ukom in vztrajnostjo. Zelim, da se slične razstave priredijo vsako leto.

St. Vid pri Slični. Ministrstvo pošte in telegrafa je dovolilo zgraditev brzojava in telefon na pošti v St. Vidu pri Slični. Prizadevi pa morajo zbrati gradbeni prispevek v znesku 18.000 dinarjev, brezplačno zvozi vsi gradbeni material iz železniške postaje in dati brezplačno na razpolago delavce za kopanje jam za drogove. — Trijaci-leđenjaci, to vremensko pravilo se je žalžibje tudi letos uresničilo. Dne 12. maja so bile strehe, še bolj pa niive in travniki bele radi hude slane. Uničen je krompir, ki je večinoma že pogljal stebila. Še bolj pa fižol. Tudi orehovo in krastovo liste je osmojeno. Fižol bodo morali kmetovalci na novo saditi, če bodo le še imeli kaj semen, kajti lani je bil radi polžev pridelek fižola jako pičel.

Majšperg. Dne 9. maja smo spremlili k večnemu počitku blagega gospoda nadučitelja Josipa Lovreca. Rajni je bil vzor mladinskega vzgojitelja. Izšel je iz dobre hiše in ima še enega nadučitelja brata in sicer v Podčetrku in njegov brat je tudi obče spoštovan g. župnik ljutomerski. V Majšpergu je deloval 23 let neumorno in ni ga v celi župniji kmeta, ki bi ne bil njegov učenec. Poleg obveznih šolskih predmetov je učil mladino še kmetijstva, sadjarje in čebelarstva. Kako je bil priljubljen od vseh župljanov majšperške župnije, se je pokazalo jasno, ko ga je hodilo vse kropit na mrtvaški ceter in je bil njegov pogreb veličastna manifestacija spoštovanja napram nezabnemu vzgojitelju in mladolinjubi. Domači pevci in učiteljstvo mu je zapelo dve žalostinki. Pri odprtem grobu mu je govorila slovo učenka Gašper, tovariš-nadučitelj od Sv. Vida Muzej in ljutomerski župnik in brat, ki je tudi vodil spreved. Ostani blagopokojnemu v celi župniji ohranjen časten spomin!

Vič. V četrtek, 12. t. m. se je vršil v Društvenem domu dobro obiskan sestanek hišnih posestnikov občine Vič. Poročal je predsednik društva hišnih posestnikov g. Frelih o upravi hiš z ozirom na najemnike, o oprostitvi novih stavb od davka ter o nameravanem odvajanju lastnih stanovanj in lokalov. Hišni posestniki smo mu za njegovo izbrpno poročilo hvaležni, želimo pa, da bi tudi zastopniki najemnikov, ki bodo imeli svoj sestanek v četrtek, dne 19. t. m. poročali o pravicah in dolžnostih najemnikov z isto objektivnostjo in nepristranostjo, da se bo moglo težko stanovanjsko vprašanje v naši občini reševati v obojestransko zadovoljnost.

Cerkveni vestnik

Marijanska kongregacija za gospodične pri Sv. Jožetu v Ljubljani: V nedeljo dne 15. aprila ob pol 7 zjutraj skupno sv. obhajilo.

Knjige in revije

Katoliški včrouk za višje razrede srednjih šol. Resničnost katoliške vere. Spisal dr. Iv. Svetina. Druga izdaja se tiska in bo o pravem času gotova, da se bo mogla rabiti že v prihodnjem šolskem letu.

Sport

PRVA LETOŠNJA PRIREDITEV MOTOCIKLISTOV LJUBLJANSKE OBLASTI.

se vrši v nedeljo dne 15. t. m. Ta dan se zberejo vsi motociklisti ob pol 10 na velesejskem prostoru, odkoder se razvrsti povorka po mestnih ulicah. Vsi motociklisti, tudi nečlani, se vlijudno vabijo, da se te prireditve udeležijo in sicer radi tega, da pregledamo vrste naših sportnikov te panoge, da se medsebojno spoznajo vozači in vozila in, da propagiramo šport z motocikli. Vodsvo prireditve je v rokah Motokluba »Ljubljana« (Resljeva c. 1), kateremu naj se motociklisti priklase ali pa v nedeljo dne 15. t. m. na licu mesta. — Odbor.

FINALE NOGOMETNEGA PRVENSTVA SLOVENIJE ZA 1926-27.

Ilirija: Rapid (Maribor).

Jutri, v nedeljo ob 16 se vrši na igrišču Ilirije finalna tekma za letošnje prvenstvo Ljubljanske nogometne podzveze med doseďanjim prvakom Ilirijo in opetovanim prvakom Maribora in podzveznim finalistom SD Rapidom iz Maribora. Rapid se je kvalificiral za finale s tem, da je semifinalu s 6:2 zmagal nad celjskim prvakom Atletik SK. Zmagovalec v jutrišnjem finalu se kvalificira kot prvak LNP za l. kolo tekmovanja za prvenstvo Jugoslavije, ki se prične 20. t. m.

Se nikoli se v finalu nista srečali dve moštvi, ki bi bili popolnoma enakovredni; Ilirija je imela vselej premoč in je izšla iz boja vedno kot siguren zmagovalec. Letos pa se je stanje močno spremenilo. Ilirija je dobila enake nasprotnike, katerih ne more podcenjevati. Rapid je izmed klubov, ki zaznamujejo v zadnjem času posebno velik napredek. Najbolj dokazuje to dejstvo, da letos razen prvaka GAKU ni zgubil še nobene tekme. V prijateljski tekmi je pred kratkim porazil Ilirijo s 4:3. Za finalno tekmo je Rapidovo moštvo dobro pripravljeno, znano je po svoji brezprimerni žilavosti in borbenosti, ki mu pripomore do častnega rezultata tudi proti najmočnejšemu nasprotniku.

Tokrat gre povsem resno za prestiž nogometnega sporta v Ljubljani. Čena jutrišnjega srečanja med Ilirijo in Rapidom je častni, čeprav radi bližnjega državnega prvenstva tudi odgovorni naslov prvaka LNP za leto 1926-27. Od Ilirije se pričakuje, da bo tudi letos z uspehom zastopala ljubljanski sport in da bo tudi letos otela podzvezno prvenstvo belozelenim barvam.

Tekmo bo vodil zagrebški prvorazredni sodnik Babić.

Usoda „Bele ptice“ je še neizvestna.

v Halifax, 13. maja. (Izv.) Dva ribiča sta izjavila, da sta v ponedeljek zjutraj videla nad Fundy-bay pluti v zapadni smeri nek zrakoplov. Tudi ribiči v Sant Mary-bay so videli zrakoplov. Kanadske oblasti so izjavile, da takrat v teh krajih ni letel noben kanadski zrakoplov.

v Pariz, 13. maja. (Izv.) Ladje, ki so iz Cherbourga odšle iskat sledove za francoskima letalcema, so se vrnile brez uspeha. Brat letalca Nungesserja, ki je bil pri tem navzoč, domneva, da sta se letalca radi snežnih viharjev izognila prvotni smeri in plula proti Novi Fundlandiji.

v Lakehurst, 13. maja. (Izv.) Zračna ladja »Los Angeles« je danes odplula na vaje in bo izvedla tudi raziskavanja za francoskima letalcema.

Vožnja s taksametrom stane v Londonu 1 šiling na eno miljo daljave, v Parizu 4 penije, a v Berlinu prva milja 9 penijev, vsaka nadaljnja pa 6 penijev. (1 peni je 1 dinar 50 par.)

Dr. K.:

Velika socialna borba v Angliji.

II.

V prvem členu prepoveduje zakonski predlog kot protipostavne vse stavke, kojih cilj gre preko interesov ene gotove industrije. To se pravi, danes, ko so industrije med seboj organsko vezane, bo vlad lahko mogoče prepovedati vsako stavko, ki bo le količ-kaj ovirala njeno splošno politiko. Ta klavzula kliče po razrednem boju. Vlada stranka bo imela vedno v svojih rokah, da po potrebi drakončno udari po stavkajočih, ako se ji gibanje ne bo zdelo oportuno. Nadalje prepoveduje prvi člen zakonskega predloga vsak pritisk, od strani stavkajočih na »večjo skupino državljanov«. Prav! Kdo naj pa interpetira, kdaj ona skupina, na katero stavkajoči pritiskajo, postane zadostno velika, da pade pod varstvo zakona? Ali ni zopet tukaj na stečaj odprta pot za popolnoma samoljubne razlage? V resnici na ta način Trade Unije izgubijo avtonomne pravice, ki jih jim je priznala konzervativna vlada pod lord Beaconsfieldom pred celim polstoletjem. Sedaj bo za vsako odločitvijo, ki jo bo sprejel odbor strokovne zveze v prid delavstva, stal sodnik ter študiral, če morebiti ni naperjena proti neki večji skupini državljanov.

Člen drugi je ravno tako brezmiseln. Trade Unije so imele pravico izgnati vsakega člana, ki se ni udeležil pravilno napovedane stavke. Člen 2. to prepoveduje. Vprašamo zakaj? Vsak delavec, ki misli vstopiti v strokovno organizacijo, vendar ve, kaj hoče. Dali so mu pravila v roke, da jih prebere, predno podpiše članarino. In če mu delovanje društva ne ugaja, naj pa ga pusti pri miru. Kako se naj zahteva od organizacije, da naj sprejema ljudi v svojo sredo, ki se z njenim programom ne strinjajo? Takega kršenja pravice zadrževanja si še fašizem ni dovolil, ki je sicer dekretiral, da morajo delavci vstopiti v državni sindikat, a je odboru državne strokovne zveze pustil pravico, da se prostovoljno iznebi članov, ki nečejo sodelovati. Trade Unijom torej preti nevarnost, da bodo morali rediti v svoji sredi nedisciplinirane člane, ki bodo lahko vsak ukrep odznotraj onemogočili, še preden je udarila po njem roka pravice.

Člen 3 prepoveduje vsak »pritisk, ki bi povzročil sovraštvo ali nepotreben strah pred represalijami«. Ako ima člen 3 pred očmi izzivanje in celo pretneje v velikem stilu (recimo, da so naperjene proti celi državi), potem ga nihče ne bo napadal. Boj z nožem v roki ni več boj, vreden civiliziranega delavca. In družba ima pravico, da se proti sili postavi v silobran. A kdo bo potegnil meje? Če bomo besedilo člena, se nam zdi, da on prav lahko pokliče pomoč postave že v prid enega samega bojazljivca, ki je postal nervozen, radi pretežega štrajka. Angleški sodni dvori bodo oblegani od preplašencev, ki bodo zahtevali državno zaščito, kakor hitro se bo pokazala na obzorju meglica mogočega industrijskega konflikta. Morebiti vladi, ko je ta zakon za zaščito takih junakov izdelovala, še na misel ni prišlo, da bo delavstvo prisilila do tihih brezšumnih organizacij bojkota, kot se je to zgodilo v Irski, ki bo v razrednem boju mnogo hujše orožje nego pa odkrit boj pred vso javnostjo.

Člen 7 kratkoma daje justičnemu ministru kontrolo nad fondi Trade-Unijonov. On sam sme odločiti, kdaj in v kakšne svrhe sme strokovna organizacija porabiti svoj lasten denar, in če mu slučajno kakšna stavka ni pogodu, bodisi »da gre preko interesov dotične industrije«, bodisi »da je prestrašila ali izzvala kakega državljanca, ali z drugimi besedami, kadar vladni stranki ne bo všeč, bo smel rekvirirati fondne in tako stavko indirektno izgledovati.

Torej ni čudno, da je zakonski predlog zadel na enoglasno opozicijo na deželi in v parlamentu. Labour stranka in oni liberalci (v gospodarskem pomenu besede!), ki še drže na tradicije svoje stranke, ga bodo pobijali z vso vmeno. Zakon se nahaja sedaj v tretjem branju, ko se lahko z izpreminjevalnimi predlogi korenito izpremeni. Najbrž bo ob tej priliki Anglež zopet postal Anglež in odbil razredno ost tega popolnoma neangleškega zakona, ki je plod nervoznosti konzervativne stranke, ki vidi povsod učinke ruske agitacije. Mogoče pride pobuda za izpremembo od vlade same, ki bi morala pomisliti, da bo ta zakon kaj lahko okrepil delavsko stranko, ki komaj čaka na prihodnje volitve, v katere bo šlo z bolj levčarskimi gesli nego do sedaj.

Delnice angleških železnic so v rokah 894.000 raznih ljudi.

Lansko leto je bilo v Londonu 499.473.766 telefonskih pogovorov.

V Bank of England v Londonu je trideset električnih strojev za štetje kovanega denarja. Vsak stroj našteje na uro za 150 funtov (412.500 Din).

Angleške ženske postanejo sedaj povprečno 60 let stare. To je enajst let več kot pa leta 1890.

Britanski infanterist nosi normalne opreme 61 funtov, ameriški pa do sedaj 98 funtov (skoraj 50 kg).

Iz zanimivih spominov grofa Czernina.

(Zakaj so propadla tajna pogajanja za mir med Avstrijo in Rusijo 1. 1917.)

Bivši avstro-ogrski zunanji minister grof Otokar Czernin je v založništvu »United Press Association of America« izdal svoje spomine, v katerih govori o tajni ponudbi, ki jo je pokojni ruski car Nikolaj II. preko tedaj še nevtralne Amerike poslal Avstro-Ogrski. Czernin piše:

Dne 26. februarja 1917 se je primerilo nekaj nenavadnega. Ameriški poslanik na Dunaju Penfield mi je telefoniral, da je prejel od državnega tajnika Lansinga zelo važno brzojavko. Radi svojih posebnih razlogov me ni hotel obiskati v mojem kabinetu v ministru zunanjih zadev, ampak je prosil, naj jaz pridem k njemu. To postopanje je bilo čudno. Še nikdar namreč še ni bilo slišati, da bi kak poslanik odklonil obiskati ministra. Bila je tedaj kaka važna tajnost, ki jo je bilo treba varovati. Spoštljivi in uslužni ameriški poslanik je očividno želel, da se ne bi izvedelo, da sva se sešla na razgovor.

Pol ure kasneje sem bil sam v ameriškem poslaništvu. Kaj sem tam izvedel? Zjutraj je poslanik prejel iz Washingtona dolgo brzojavko, ki je bila deloma nepopolna, ter jo je vsled tega bilo težko razvozlati. Poslanik je dobil nalog, da te brzojavke ne sme nikomur izročiti. Zato mi ni mogel dovoliti, da bi jo bil prepisal, čeprav so mu sporočili, naj mi osebno prebere. Kakor smo gori povedali, je bila brzojavka dolga in vsled nepopolnosti nejasna. Zato je bilo težko razumeti njeno točno vsebino samo slušajoč, ko ga drugi čita. Prosil sem poslanika, da jo položi na mizo in da mi dopusti, da jo sam preberem, med tem naj se pa on dela, obrnivši mi hrbet, kakor da gleda skozi okno.

Razložil sem mu, da ameriška vlada gotovo želi, da jaz in moj cesar jasno razumeva vsebino brzojavke ter da bi en sam nesporazum v tem oziru mogel povzročiti neugodne posledice. Če brzojavko položi enostavno na mizo, s tem ni prekršil dobljenih instrukcij, ki so mu samo prepovedovale, brzojavko izročati drugemu. Moja razlaga je sicer bila sofizem, a ameriški poslanik je imel toliko zdravega razumevanja, da se na to ni oziral in je razumel, da se bo radi posledice mojega sofizma izognil eventualnim težkočam.

Vsebinska brzojavka je bila nenavadna. V njej je bil obupen poziv Petrograda, v katerem je bila prošnja, če je Dunaj voljan, skleniti mir. Še isti dan je brzojavil ameriški poslanik, da sva to voljna storiti cesar in jaz, njegov minister zunanjih zadev. Poslanik je istočasno sporočil, da bo Avstrija o tem molčala in da je samo zahtevala, da cesarja ni smeti smatrati za oddvojenega od Nemčije, njegove zaveznice. Avstro-Ogrska pa se je ponudila kot posredovalec med Petrogradom in Berlinom.

Za ostala vprašanja je Avstro-Ogrska predlagala, da se takoj začne ustnjeni tajni razgovori. Ves avstro-ogrski odgovor je bil čisto v duhu zavezniške pogodbe med Dunajem in Berlinom. Na temelju te pogodbe Avstro-Ogrska nikakor ni bila vezana posvetovati se poprej z Berlinom v slučaju, če ji bo ponujen mir. Ta obveznost bi nastopila le tedaj, ko bi mirovna ponudba dobila konkretno obliko, ki bi mogla voditi do separatnega miru.

Dne 9. marca istega leta je prišel odgovor, ki je sprejemal naše glavne pogoje. Tedaj smo predlagali, da se sestane dva zastopnika v kaki nevtralni državi. Sledili so dueti tesne in nestalnosti. Iz Rusije so prihajale samo konfuzne vesti, ki so govorile, da je tam izbruhnila revolucija in da je že v polnem razmahu. Nekega dne smo izvedeli, da je car vržen s prestola in da se je Kereški proglasil za diktatorja. Ti dogodki so pokopali naše nade, ki so meni nekaj časa dajale upanje v boljše bodočnost.

Mimogrede je treba omeniti, da ta zgodovinski dogodek nikoli ni bil popolnoma pojasnjen. Francoski poslanik na ruskem dvoru, Paleologue, ki ji o vsem bil točno informiran in v stalnem stiku s carjem, s carsko družino in z vlado, v prvi vrsti zato, da prepreči vsak poskus separatnega miru, ni nič vedel o tej mirovni ponudbi. Na drugi strani pa ni dvoma, da bi jo moža, kakršna sta Wilson in Lansing, ne bila sporočila ponudbe, če bi ta res ne prihajala iz odgovornega vira.

Je še neka druga tajnost, ki ima danes samo zgodovinsko važnost in ki bo morda nekega dne pojasnjena, da nas vse to, kar se je bilo zgodilo, nehoti sili verovati, da bi zakasnitev ruske revolucije za nekaj dni bila spremenila zemljevid sveta. — Tako grof Czernin.

Mi vemo, da se je v tistih usodnih dneh mnogo govorilo, da hoče Rusija skleniti separatni mir. Jasno je tudi, da so dolžili zadnje angleškega poslanika na ruskem dvoru, da je on pomagal zaneti revolucijo, da bi preprečil separatni mir med Rusijo in Avstrijo. Morda je to tista zadnja tajnost, ki o njej govori grof Czernin.

**Spominjajte se
Podpornega društva slepih,
Ljubljana, Wolfova 12!**

Inteligentom na deželi!

Da omogoči tudi onim, ki bivajo oddaljeni od Ljubljane, založiti se z najboljšimi oblačili, je sklenila trgovka DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA, vseljati potovalno prodajo blaga za razna oblačila, in sicer na ta način, da bo poslala v vsak kraj, od kjer bi dobila vabilo svojega odposlanca, s številnimi vzorci, blago najfinije kvalitete, kakor tudi blago za preproste delavne obleke. Zastopnik, ki bo tudi krojitelj, bo oblačila tudi takoj odmeril, tako, da bo vsakdo prišel poceni ne le do krasnega modernega blaga temveč tudi do elegantno izdelovane obleke. Opozorjamo na to, zlasti vse državne nameštence, kakor tudi nameštence, privatne nastavitelje ter sploh vse, ki polagajo važnost na dobro in poceni blago ter na izvrstno prilagojena se oblačila. — Priporočamo jim, da se poslužijo teh izrednih ugodnosti.

Kulturni pregled

XI. Razstava Narodne galerije.

V aprilu in maju je odprta v bivšem Jakopičevem paviljonu razstava slik naših starejših mojstrov: Jakopiča, Jame, Sternena in Vesela. Razstavljenih je okrog 80 oljnatih in pastelnih slik; razen Jame so vsi ostali razstavili poleg novejših še neka starejša dela tako, da ima razstava do neke mere i retrospektiven značaj.

Jedro slovenskega impresionizma, ki nam je skoro trideset let vladalo v slikarstvu in nam dalo telice estetskih užikov, tako sito zadostilo umetnostnim potrebam svoje generacije in tako često ponosilo ime umetniškega slovensstva v svet, to jedro še živi. Živi v svojih barvnih občutjih in pesmih še vedno svoje pestro, trdovratno življenje poleg modernejših, ki so se njegovemu stilu odpovedali in že zgradili potrebno novo stilno stavbo, ki vlada v sodobni Evropi že več let. Še vedno je — sestavina moderne psihe ta subjektivni naturalizem, čeprav ne več bistvena, večinska; živi še v naši literaturi, živi tudi v glasbi — zakaj naj bi ne živela v slikarstvu, kjer je pokazala svoje najlepše barve?

Res. Videl si Kralje in Piona in »mlade« slovenske, francoske, ruske, nemške »navorealist«, ki so brutalno konkretni, eksaktno plastični in se smejejo barvnim mavricam in »občutjem«; so objektivni kiparji-arhitekti. Dobili si čut za moderno, plastično obdelavo teles, prijemljive prostornosti, za strogo stehatno urejeno kompozicijo, in če greš s tem novim kriterijem v našo razstavo, se ti bo marsikaj zdelo »mrglen dim«, občutil boš »viseče« kompozicije, jezil se boš nad tem, da z novim estetsko kritičnim orodjem na vsej razstavi ne najdeš prijemljive. Komaj boš uzrl med pestro mavrico barv Veselov akt 76 iz starih monokovskih »realističnih« časov, toda vsakor te bo prišla Sternanova 45, »Pred zrcalom«, v kateri se je avtor — prav je ugotovil dr. M. — pomladil in stopil bliže moderni. Moderna in delo na tej razstavi, to sta že dva svetova.

Dva svetova. »Lepota« si je preoblekla obleko in čudal mi ji v stari noši skoro ne prepoznamo več obraza — starejši mlade ne prepoznajo več!

Pa vendar, razumemo! Razumemo se te Jakopičeve pesmi, razumemo se slikarja Sternena in Vesela, še se da živjeti v Jamova občutja do neke mere. Saj to je pesem Slovencev nekam posebno prirojene lirčne romantike — kakor so moderni Evropejci, so bili stari Slovenci! Cisto enako te pogreje v duši Jakopičeva krajina z osnovno zeleno modulacijo, v kateri eksplodirajo vroče karminaste in rumene rakete — kakor čutiš slovensko liriko ob Župančičevi metafori, pri Ketteju, Murnu... Malo sujevot obdeluje Jakopič, pa tisti so, tako čutiš, polno peti iz lirskomehkega slovenskega srca: Ob košnji, Koncert, Trnovo, Skica, Na gricku Sava. Naš sentiment je to! Ni še izpela ta pesem in ne bo še!

Napram Jakopiču je Sternena manj poet, hladnejši, bolj skoro »profesor«, toda vseskozi slikar in samosvoje intuitiven.

Drznost poteze in velikopoteznost, kako optično zgrabi in poda objekt, ga razodevata. Gible se v ožje začrtanem krogu sujevot: mlada žena v mrčasnem premisljajoča, Magdalena, Maska, Dekle s knjigo, Japonka, V cerkvi, Na divanu — vse so sestre. Toda vsaka ima lasten slikoviti smisel: ali ga je vzhitila slikovita kontura ali problem mrčnosti ali svojevrsten barven akord. Na razstavi dominira njegova »Pred zrcalom« (45) — tam se je modernim približal — makari nehoti — k »brutalni plastiki«, ki jo danes išče oko, k sta-

To in ono

NAJBOLJŠE PLAČANA OPRAVILA.

Zanimivo je pogledati okoli po svetu, ter primerjati plače nekaterih ročnih obrti in pa uradnika za pisalno mizo v zaduhli pisarni. Ker je Amerika najbogatejša dežela na svetu, so seveda tam tudi najvišje plače.

Izurjen stukaer v Newyorku ima 130 Din na uro ter zasluži več v enem dnevu kot povprečni uradnik na Angleškem v enem tednu. Newyorskí zidar ima 96 Din na uro, ravno toliko železolar. Ovcostrizec v Wyomingu dobi plače 9.70 Din za striženje vsake ovce. Ker izurjen strižec ostrize v osmih urah 180 ovac, dobi torej v osmih urah 1746 Din. Seveda mora ovce ostriti v 2 in pol minuti, kar le redkokdo doseže. V Fordovih tovarnah v Detroitu zasluži marsikateri delavec 8250 Din na teden. So pa tudi delavci v jekleni industriji, ki zaslužio, posebno v valjarnah do 13.000 Din tedensko! A tu je treba možganov in mišic. Za časa žetve v Ameriki zaslužio žanjici 500 Din dnevno in še petkrat na dan dobro hrano. Tempo pri delu je pa tudi prav amerišanski, in le najmočnejši vzdrže. Ta serija je zelo kratka.

Zavijalec sadja v Kaliforniji imajo akordno delo ter zaslužio nekateri 800 Din dnevno.

Zelo dobro plačani so raznašalci časopisov z motornimi kolesi. Eden takih raznašalcev je bil v Londonu pozvan pred sodnika, ker ni plačal dohodnine in tam se je izkazalo, da ima mož 6 funtov tedensko, t. j. 1650 Din. Neki brusarč škarij je zapustil, ko je umrl, 20.000 funtov (5.500.000 Din).

Gorske vodnike sicer ne moremo prištevati k ročnim delavcem, vendar pa je tudi tem treba silnih fizičnih moči. Nekateri švicarski vodniki zaslužio v seziji velike vsote. Amerikanski turisti hočejo imeti najboljše vodnike,

tični kompoziciji, približal celo v izberi konkretnega, nesentimentalnega sujeta.

Ferdo Vesel je poslal kopico slik iz starejših in novejših časov. So poleg še stvari iz časov monokovskega studija (61, 76). Nekam blizu je današnja moderna temu staremu objektivnemu realizmu. Takrat so še vedno »znali«. Danes hočejo znova »znati«. Vesel se razlikuje od vseh ostalih, pa je vendar trdno vključen v njihov krog po umetnostnih nazorih. Žal, preveč eksperimentira in morda je ravno zato težko izobličiti si njegov enotni umetnostni značaj sprito te razstave, če to poizkušanje ni že nekam značilno. Zadnje njegove stvari so, mislim one št. 57, 59, 63, 64, 65 itd. (kjer kombinira olje s pastelom), vendar posebnega »napredka« ni. Vesel je ostal stari, toda drži si častno mesto poleg Jakopiča in Sternena z mojstriami št. 60 in 65; tudi portreti se postavijo nekateri.

Jama si je končno izbral Bled z okolico za skoro edini objekt slikanja. Opeva nam slikovite izrezke iz teh krajev, daje jim »življenja« s solničnim in jesenskim, deževnim občutjem v duhu občutenjskega impresionizma, ki ima s starim, klasičnim, »studijskim« art-pour-artizmom komaj še naznaki kaj zveze. Ni revolucionaren, da bi drvel za »novim« v stilu, pa je stopil v svojem razvoju v zrelo fazo, ki ji daje velike slikarske kvalitete. Žal, se morda čisto približa, koncesionira recimo, okusu publike. Živeti morajo tudi slikarji in ti razstavljajo poleg reči, ki so »za razstavo in kritiko«, tudi one, ki so napredaj!

Želim razstavljajem veliko obiska na razstavi, Ljubljancem pa, da bi marsikateremu prišlo na misel, vreči nemške tiskane kiče pod streho in nabaviti si galerijico del domačih umetnikov. Umetnina je stvar, ki ostane in ki je na steni — nekako merilo za mnenje tujca, ki stop v sobo, o tebi in tvojem okusu! S. V.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 14. maja ob 15. uri pop. JAZ IN TI. Dijaška predstava po znanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. maja ob 20: LUMPACIJ VAGABUND. Ljudska predstava pri znanih cenah.

Pri današnji dijaški predstavi komedije »TI in JAZ« veljajo enotne cene, sedeži po 10, 6 in 3 Din, stojšča 3 Din. Začetek predstave ob 3 popoldne. Komedija je žela pri dosedanjih vpriporitvah velik uspeh.

Mariborsko gledališče

Sobota, 14. maja ob 20: RIGOLETTO. Premijera. Proslava 25 letnice delovanja g. ravnatelja Mitroviča. Izven.

Nedelja, 15. maja ob 20: RIGOLETTO. Ponedeljek, 16. maja: Zaprt.

Torek, 17. maja ob 20: LOGARJEVA KRISTA. Abonma C. Kuponi.

Gostovanje Reinhardtovega ensembela. Okoli 20. t. m. go gostovala v mariborskem gledališču slovita družba Reinhardtovih desidentov z Götzeve komedijo »Ingeborg«. Ker so Reinhardtovci znižali svoje honorarne zahteve, je tudi uprava nastavila nižje cene in sicer: ložni prostori po 150, 125, 100 Din; parterni sedeži po 125, 100 in 80 Din; balkonki po 125, 80, 50 in 30 Din, galerijski pa 40, 20, 15 Din; stojšča po 10 Din. Zato prosimo cenljive občinstvo, da se prijavi takoj, a najdalje do torka 17. maja pri dnevnih gledališki blagajni in si rezervira vstopnice, ker se vrši to gostovanje le v slučaju, da go gledališče do 17. razprodano.

zato jih pa tudi temu primerno plačajo. Ni nenavadnega ni, da za eno težko turo prejmejo 40 do 50 funtov, t. j. od 11.000 do 13.750 Din. Ko je neki ameriški turistinja iz Philadelphije uspešno, da je v vodniki dospela ponoči na Winklerturm, je bila tako zadovoljna, da jim je podarila 1000 funtov ali 275.000 Din.

IZUMITELJ FONOGRAFA.

Ali je zares Edison? Ne. Zakaj genialni Amerikanec je dobil patent 19. decemb. 1877, dočim je osem mesecev prej izročil Francoz Charles Cros uradu Znanstvene akademije za pečateno pismo, ki so ga odprli šele 3. decembra istega leta in ki je vsebovalo natančen in popoln opis fonografa. A že pred Charlesom Crosom je Théophile Gautier leta 1847 razmotril možnost, da bi se glasovne modulacije lahko zabeležile in ohranjemale.

Lahko pa sežemo še bolj nazaj. Cyrano de Bergerac pripoveduje v svoji knjigi »L'Autre Monde ou Histoire Comique des Etats et Empires de la Lune« (Drugi svet ali komična zgodovina držav in carstev Lune) tako-le: »... Ko sem skratko odprl, sem našel nekaj kovinastega, skoraj podobnega našim uram, polno, sam ne vem, kakih majhnih vzmetov in nerazumljivih priprav. Knjiga je to zares. A čudežna knjiga, ki nima niti strani niti črk. Skratka, knjiga, za katero ne rabiš oči, če se hočeš učiti iz nje; treba je imeti le ušesa. Kadar bi torej kdo rad bral, navije številne najrazličnejše drobne vzmeti te priprave. Potem naravna kazalec na poglavje, ki bi ga rad poslušal, — in že izhajajo ko iz človeških ust ali iz glasbenega instrumenta iz priprave razločno vsi različni glasovi, ki tvorijo jezik velikih prebivalcev Lune...«

Ali niso čudovite te besede iz prve polovice sedemnajstega stoletja? Ali ni v njih to nagraj v kali? Vse to pa seveda ne zmanjša slave Edisonu, velikemu realizatorju!

Gospodarsvo

Kako kaže v goricah.

Poročila iz raznih krajev Slovenije naglašajo, da nastavek grozdja ni obilen, kar je bilo tudi pričakovati vsled lanske deževne letine. Tria je otrok solca in toplote in ne uspeva v deževju in mrzlih nočeh, katerih je bilo lani vse preveč. Zato je mnogo poganjik brez kaverkov (grozdja) in le najmočnejše kažejo po en, redko dva grozda. Sicer pravi pregovor, da se grozdje rodi do Vrbanovega (25. t. m.) in zato bi bila vsaka končnoveljavnina sodba o množini letošnjega pridelka še preuranjena. Vendar pa moremo beležiti dejstvo, da naši vinogradniki z dosedanjim nastavkom grozdja niso zadovoljni. Razne ujmne, bolezni in živalski škodljivci bodo itak še zredčili dosedanje upe. O starejših nasadih, ki pešajo od leta do leta, in tudi o onih goricah, kjer je lani gospodarila peronospora, gre glas, da bodo malo rodne. Vremensko bolj občutljive vrste, kakor žlahtnina, traminec, muškati itd. kažejo tudi slabo. Dobro obdelani posebno mlajši in pognojeni vinogradi pa kažejo tam, kjer se je v lepem vremenu koncem avgusta lanskega leta opravila tudi tretja kop, bolj prijazno lice, čeravno se najde povsod precej mrtvih oces, vključ v mili zimi. Na šparnih se to posebno opazi.

Leta 1917. je bil v spomladi nastavek grozdja baže tudi slab, toda izredna vročina je dozorela vsak grozd in zrastle je izvrstno vino. Pravijo, da je grozdje »steklo« in je bilo le malo tropin. Vsled dobre kakovosti so tudi cene poskočile in vinogradniki so bili zadovoljni. Bog daj, da bi bilo tudi letos tako. Od cvetočega grozdja do preše pa je še dolga pot. Vinske cene so stalne in kažejo navzgor. Na borzi v Zagrebu so poskočile za 8 do 10 odstotkov. Zaloge so precej izžrpane in do jeseni se bodo iskala stara vina, ker moramo približno do novega leta računati s konzumom starih vin.

Poziv gospodarskim krogom. Letošnji VII. mednarodni vzorčni velesejem v Ljubljani se vrši od 2.—11. julija. Institucij Ljubljanskega velesejma je postala stalna. Z milijoni dinarjev za propagando je privabila stotine obiskovalcev na vsakoletno prireditve, kjer se je nazorno dokazovalo, da je obstoječa Slovenija omogočena samo z razvito in uspevajočo industrijo, obrtjo in trgovino. Udeležba last razstavljalec ni samo v največjo moralno in tudi materialno korist poedine trdke, marveč tudi dolžnost vsakega zavednega gospodarja. Uprava velesejma naproša vse one trdke, ki se še niso prijavile, da to nemudoma store. Da se zamorejo udeležiti velesejma tudi manjša podjetja, je cena za razstavne prostore znižana za 40 odstot. od zvoječnih. Vzorno izvedena organizacija in propaganda za obisk odvisi od pravočasno zbranih prijav. Naprošamo vse, da se požurijo.

Vozne olajšave za Ljubljanski velesejem od 2.—11. julija 1927. Posebnikom je dovoljen 50 odst. popust na vseh železnih po Jugoslaviji, CSR in Madžarski, 30 odst. v Italiji, 25 odst. v Avstriji in Nemčiji. Skoro gotovo bo tudi Romunija dovolila 50 odst. popust. Za prevoz razstavnega blaga je dovoljen v Italiji 30 odst. popust, povsod drugod pa 50 odst. popust od normalnih tarif. Voznih olajšav se zamorejo poslužiti posetniki na podlagi sejske legitimacije, ki se bo prodajala po vseh večjih denarnih zavodih, trgovsko in tujsko prometnih ustanovah v državi po 30 Din.

Hranilne vloge pri poštni hranilnici Z dovoljenjem ministrskega sveta je minister za pošto in telegraf 6. t. m. zvišal najvišjo vložno vsoto za poštne hranilne knjižice od 25.000 na 50.000 Din. Grozdni sukac. Ta najhujši živalski škodljivec naših trt se je letos pojavil izredno zgodaj, in bo naredil občno škodo, ako bi zopet nastopilo hladno vreme. Prve dni meseca maja so vinogradniki že opazili tega škodljivca, ki se je zbudil iz svojega zimskega spanja vsled lepega vremena. Zanimivo brošuro je izdal o tem škodljivcu g. ravatelj vinarske šole A. Zmave v Mariboru in leteti bi bilo, da bi jo preštudiral vsak napreden

vinogradnik. Pokončevanju tega škodljivca bomo morali posvetiti največjo pozornost.

Sanacija Prve hrvatske obrtne banke. Bilanca te banke izkazuje na kapital 20 milijonov in rezerve 2,6 milijona Din z gubo v letu 1926 v znesku 3.989.741 dinarjev. Zato se bo znižala delniška glavnica na 10 milijonov dinarjev, izvršili so se odpisi, ki omogočajo zavodu nadaljnji obstoj. Izvedlo se bo tud novo povišanje delniške glavnice tako da je ugoden nadaljni razvoj zavoda zanesljiv. — K temu omenjamo, da je banka ozko zvezana s Češko industrijalno in gospodarsko banko, ki ima podružnico v Ljubljani.

Podružnica poštne hranilnice v Skoplju. Po vesteh iz Belgrada se v kratkem otvori v Skoplju podružnica poštne hranilnice.

Uvoz cerkvenih predmetov. Po odloku gener. direktorije carin so uvoženi cerkveni predmeti osvobojeni plačanja carine. Cerkevni so oni predmeti, ki služijo za bogoslužje; za uvoz ni treba plačati carine tudi za one cerkvene predmete, ki jih darujejo tuje države našim cerkvam.

Povišanje donosne tarife za zavarovanje delavcev. Kakor poročajo iz Belgrada, je minister za socialno politiko odredil povišanje donosne tarife za zavarovanje delavcev od 5 na 6 odstot.

Premevanje govedi v Poljanah. Dne 4. t. m. se je vršilo v Poljanah premevanje govedi združeno z licenciranjem plemenjakov, kar je priredil živinorejski odbor za škofojski sodni okraj. Razdeljenih je bilo 8.500 Din premij, pa še običajne vsakoletne licencovalne nagrade živinorejskega odbora za 6 najboljših bikov 1.550 Din. Zivina je bila dobra. Zanimivo je, da se je med tamošnjimi posestniki razvila prava konkurenca reja za mleko, tako n. pr. dva živinorejca s srednjim posestvom tekmuje, kdo bo prvi dosegel 100 l povprečne dnevne produkcije mleka. Nekateri posestniki so napravili uspele poskuse s silokrmom in jih bo še več. Povsod se nahajajo posnemalniki in se dela sur. maslo. Potrebno je, da se ustanovi v Škofji Loki mlekarska šola.

Tujski promet v Švici. V tujski industriji Švice je zaposlenih okoli 50.000 oseb. V njej investiran kapital dosega 2 milijardi frankov, kar pomeni 5 odstot. celokupnega narodnega dohodka Švice. Dohodki te industrije znašajo letno 350 milijonov frankov.

Poplavljen bombažna polja. Iz Newyorika poročajo, da znaša površina poplavljenih bombaževih polj v državi Louisiana 208.000; v državi Araknsas 585.000, v državi Mississippi 585.000 akrov. Vsa bombaževa polja v severnoameriških Združenih državah merijo 9.320.000 akrov. Če se bo voda odtekla do srede junija bo mogoče zopet zasadiiti bombaž. Cene bombažu so se momentano ustavile. Kljub zmanjšanemu donosu radi poplav ni računati na zvišanje cen, ker so zaloge od lanske rekordne produkcije še znašne. Na drugi strani je računati za manjšim konzumom n. pr. v Japonski in Italiji, medtem ko se je konzum v ostalih državah zmanjšal.

Ameriška podjetja. V naslednjem podajamo par podatkov o kapitalu največjih podjetij v severnoameriških Združenih državah. To so: American Telegraph and Telephone 1.112,8 milij. dolarjev, U. S. Steel Corporation 1.071,9, Standard oil Company 708,6, general Motors Corporation 559,9, Pennsylvania Railways 500, Southern Pacific Railway 372,4 milijona dolarjev.

Borza

Dne 13. maja 1927.

DENAR

Zagreb. Berlin 13.4336—13.5126 (13.495 do 13.525), Italija 905,80—907,80 (906,94—908,04), London 276,30—277,10 (276,30—277,10), Newyork 53,75—53,75 (53,75—53,75), Pariz 222,2—224,25 (222,375—224,375), Praga 168,30—169,10 (168,30 do 169,10), Dunaj 8,005—8,035 (8,005—8,035), Curih 10,94—10,97 (10,94—10,97), Amsterdam 22,79 do 22,85.

Curih. Belgrad 9,13 den. (9,13 den.), Pešta 90,62 den. (90,60 den.), Berlin 123,28 bl. (123,14 bl.), Italija 28,10 bl. (28,18 den.), London 25,26 bl. (25,265 bl.), Newyork 520 bl. (520 bl.), Pariz 20,375 bl. (20,375), Praga 15,40 den. (15,40 den.), Dunaj 73,20 bl. (73,20), Bukarešt 8,28 den. (8,28 bl.), Sofija 3,70 den. (3,76 den.), Madrid 91,475 bl. (91,85 bl.), Varšava 58,10 den. (58,10) Amsterdam 208,5.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,4035, Ko'anj 189,50, London 34,47, Milan 38,31, Newyork 709,40, Pariz 27,80, Varšava 79,16. Value: dolarji 706,25, angleški funt 34,39, francoski frank 27,87, lra 188,20, dinar 12,45, češkoslovaška krona 20,9125.

Praga. Devize: Lira 182,05, Zagreb 59,21, Pariz 132,05, London 163,27, Newyork 33,61.

VREDNOSTNI PAPIRIJ

Ljubljana. 7 odst. invest. posoj. 84,50—85,50, vojna odškodnina 339,50 bl., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—197, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantilna 99—100, Prastredion 850 den., Kred. zavod 160—170, Trbovlje 500 bl., Vevče 140 den., Slavonska 55—65.

Zagreb. 7 odstot. invest. posoj. 84,50—85,50, agrari 51,25—51,50, vojna odškodnina 339,50 bl., maj 339,50—340,50, junij 341—343, Hrv. esk. 96,50, Hipobanka 61, Prastredion 850 Ljublj. kreditna 150 zaklj., Šečerana 405—505, Slavonija 27—28, Trbovlje 490, Vevče 142,50 zaklj.

Dunaj. Don.-savska-jadr. 82,00, Alpine 42,50, Kranjsk. aindustrijska 48,40, Trbovlje 61,00, Hrv. esk. 14, Leykam 11,75, Jugobanka 11,50, Hip. banka 8,15, Gutmann 38,50, Mundus 170, Slavex 15,50, Slavonija 3,70.

BLAGO.

Ljubljana. Tendence za les in deželne pridelke evrsta. Zaključki: les 4 vag. Kurzi neizpremenjeni.

Glasba

Pevski nastop ljubljanske mladine. Danes v soboto, 14. t. m. ob 4 je v Unionski dvorani mladinski koncert, kojega spored izvajajo učenke dven ljubljanskih osnovnih in 1 dekliške šole. Bogat spored tvorijo a capella dekliški zbori, po večini slovenske narodne in umetne pesmi. Nastop vodita gđ. učiteljici Svetek in Umberger, Sodelujeta pa gđ. Verbičeva in Vogelinkova. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni in od 3 dalje pred koncertno dvorano.

Naznanila

Hiralnično društvo v Murečinih pod Plujem ima svoj redni občni zbor v nedeljo 22. t. m. po rani sv. maši pri Sv. Marjeti niže Puja v prostori goslinke Mikl. Na dnevnem redu sta: sprememba pravil in volitev novega odbora.

Izletnikom. V nedeljo dne 1. maja bo otvoritev krasnih podzemskih jam na Taboru pri St. Jurju. Kot dober poznavalec teh krajev moram pripomniti, da je najpripravnější postaja Predole, od katere je peš pol ure po krasnem gozliču kot nalašč pripravljenem za kratek izprehod. Mislim, da bo vsakemu bolj ugajal gozd kot da požira prah po cesli 1 uro hoda. Torej vsi na Tabor!

Poizvedovanja

Srebrna ženska ura z usnjato zapetnico se je našla. Dobi se pri Ivanu Čoketu, Rimska cesta št. 2-1, levo, od pol 12 do 1.

Ženski dečnik se je našel v cerkvi. Kdor ga pogreša, ga dobi na frančiškanski poti.

Državna razredna loterija.

Izrečani dobitki dne 11. maja 1927.

Efektna banka M. Jankole, Ljubljana.

0496 470 435 430 629 878 608 434 233 319
799 815 190 370 766 533 154 969 206 020 042 743
856 715 624 444 979
1051 868 612 526 723 884 376 695 757 397
424 940 518 540 531 126 730 932 681 215 094
908 535 671 655 (2000) 497 527 802 945 623
913 400
2040 750 202 832 297 532 077 343 840 157
285 411 620 587 954 854 965 561 467 250 259 701
3747 995 072 867 392 847 398 806 910 869
177 794 185 717 757 323 950 514 133 471
4607 587 890 333 122 209 487 209 876 269
(4000) 270 936 199 825 299 682 613 432 300
162 631 346 297 167 190 572
5811 673 713 810 776 884 072 074 918 419
729 327 183 605 266 879 703 265 058 105 015
132 968 161 588
6009 757 994 885 744 248 546 405 008 082
419 807 059 229 504 761 730 522 477 967 368
466 818
7240 567 929 858 405 704 088 495 429 148
488 824 211 614 465 520 697 250 033 603 838
158 510 324 889
8038 570 281 799 227 178 370 943 860 668
402 574 763 889 145 (2000) 675
9949 497 912 788 172 040 628 787 317 520
915 718 366 739 169 752 294 239 817 283 158
420 418 167 910 815 068 608
10882 598 041 971 436 423 307 311 979 148
358 746 275 028 670

11254 401 (2000) 896 740 327 644 882 267
182 886 323 132 928 745 931 242 (2000) 121 357
675 985 804 195 702 023 754 669
12290 640 011 943 519 281 611 868 087 993
046 825 895 282 044 751 (4000) 603 (2000) 644
012 493 884 945 447 881
13862 970 103 559 535 904 720 354 067 110
984 560 233 934 692 704 906
14117 088 075 861 562 717 614 157 489 3336
060 237 426 637 014 309 009 723 198 938 806
342 547
15153 888 029 034 320 822 989 633 874 941
529 698 131 265 341 887 679 500 200 095 262 (2000)
193 711 717 677
16488 397 446 210 633 190 (2000) 775 822
311 550 551 901 829 899 576 696
17983 024 826 567 849 341 178 918 (2000) 726
154 819 725 565 029 086 226 279 396 (4000) 054
841 967 420
18960 598 170 482 690 917 958 001 949 (2000)
943 684 799 378 071 887 515 660 957 498 516
576
19699 786 620 868 684 618 549 079 (2000) 106
449 647 817 531 619 311 191 585 (2000) 543 (2000)
632 829 462 152
20011 226 788 796 760 231 508 (2000) 497
040 988 210 397 236 489 422 218 095 (2000) 537
585 316 122
21777 245 818 820 456 436 401 804 125 879
728 409 249 345 901 020 378 073 628 471 445
427 404 774 664 041 443 021
22114 060 851 470 214 849 838 819 (2000)
334 452 031 033 915 984 248 903 930 972 950
982 822 500
23952 083 248 959 180 905 724 319 027 592
200 002 266 401 466 425 012 942 081 611 134
682 559
24812 794 868 931 393 449 (2000) 385 095
983 348 126 823 164 885 141 027 165 686 832
25180 946 667 322 861 115 918 709 831 396
558 381 372 601 990 986 691 059 479 415 067
904 266
26812 853 688 500 714 045 856 521 335 397
823 7515 514 180 465 044 773 609 877 247 947
171 845 277 205
27022 398 087 740 707 945 344 273 264 (2000)
187 208 (2000) 937 581 288 632 762 (2000) 290
796 984 689 573
28213 504 572 134 524 291 488 026 705 735
832 986 259 939 464 280 890 (2000) 965 433 866
728 443 752 545 030 673 444 412 584 111 707
29608 704 828 067 108 478 763 724 358 690
387 364 020 757 115 756 816 425 794 017 196 175
076 278 691 566 836 562
30101 729 074 216 108 861 661 476 362 785
874 251 542 141 (2000) 247 454 (4000) 792 242 653
823 659 877 715 491
31469 014 071 (2000) 874 (2000) 644 484 777
609 144 248 287 023 202 537 826 959 021 233 292
094 581 188
32774 603 002 266 784 545 986 125 321 867
489 442 194 676 042 963 008 (2000) 019 376 650
860 160 653 021
33197 180 324 370 062 515 527 301 984 137
878 134 055 308 110 335 226 705 097 293 548 047
947 (2000)
34786 061 156 996 733 474 (4000) 616 095
513 219 071 944 119 240 908
35516 260 125 223 674 350 882 647 908 977
192 787 (2000) 307 979 871 906 148 876 771 232
267 038
36645 408 586 039 817 990 136 996 354 212
367 343 458 029 902 481 816 375 553
37701 001 024 422 534 928 351 033 951 809
541 431 892 047 (2000) 771 (2000) 016 538 993
127
38215 116 027 205 623 565 207 568 935 203
594 734 772 300
39837 603 236 535 465 871 685 (2000) 518
341 785 623 765 424 415 416 278 763 369 099 409
033 707 350 861
40886 921 320 524 512 418 361 480 662 445
740 853 033 599 638 232 502 686 070 492 041 335
860 814 191
41386 767 236 635 595 205 333 259 641 027
979 501 770 577 949 266 947 145 159 749 530 300
072 378 374 446 429 009
42932 434 731 111 730 280 282 452 886 063
901 846 040 689 (2000) 641 445 652 856 816 697
549 984 484 835 897 380 237 622 621
42016 323 766 778 398 543 484 514 479 567
342 713 882 058 900 039 (2000) 238 825 075 839
322
44032 254 156 922 900 124 325 754 543 153
703 797 437 168 056 097 035 452
45891 571 303 955 132 851 808 396 488 700
807 382 516 (2000) 109 337 771 871 548 953 389
564 187 736 299 168 853
46982 752 514 842 948 178 185 (2000) 303 651
750 846 418 590 733 728 018 914 917 878
47612 654 961 637 175 936 887 305 027 153
890 628 020 (2000) 680 248 467 946 110 536 978
755 345

Sven Elvestad:

33

Mož, ki je oropal merto.

Policijski uradnik, ki je bil prišel pogledat, kaj se je zgodilo, je izpovedal, da sta sedela uradnika na zadnjem sedežu, udobno naslonjena vsak v svoj kot. Bilo je prav tako, kakor bi se bila namenoma tako vsedla, da bi spala, in nič ni kazalo na to, da bi bila nenadoma napadena. Vkljeni mož je ležal iztegnjen ob srednjem sedežu. Navidezno se je sam tako vlel, da bi mogel boljše in mirnejše spati.

Ko so tako govorili sem in tja, je prišel zdravnik. Preiskal je speče zelo skrbno, vendar ni takoj dosegel zaželenega uspeha. Četudi se mu je porajal gotov sum o vzroku spanja, je vendar želel videti avto, predno je izrekel svojo sodbo. Zapeljali so avtomobil na zaprto dvorišče policijskega poslopja, in preiskava se je pričela. Asbjörn Krag je bil poleg.

Tenki zdravnikov nos je takoj zavonjal določen duh.

»Kafra« je zamrmral. Sedaj je narahlo zaduhal kafro tudi Asbjörn Krag.

»Vendar morate priznati, gospod doktor,« je pripomnil detektiv, »da kafra sama ne more imeti takega učinka.«

»Gotovo ne, toda kafra močno vonja. Bržkone so jo samo primešali, da bi prikriili drug slabšiji vonj.« Asbjörn Krag je moral upravičenost te razlage priznati in oba sta se vrnila v sobo.

Sedaj je pričel zdravnik buditi speče. Vbrizgal jim je v zapestja neko poživljajoče sredstvo, kar je povzročilo, da so se začeli nekoliko gibati in mrmrati nerazločne besede. Naposled so vedli njegovi poskusi kako daleč, da je eden izmed uradnikov odprl oči, a jih hitro spet zaprl.

Pa tudi ta hip je zdravniku zadostoval.

»Ali ste videli njegove oči?« je vzkliknil.

»Da,« je odvrnil Krag začudeno: »Zdelo se mi je, da so rumenkaste.«

»Prav dobro. In to mi tudi vse razodene. Te ljudi je omotil nekdo z izredno redkim upavalnim strupom, ki ga poznajo v Indiji in Tibetu. Šele pred nekaj dnevi sem bral o tem v nekem angleškem medicinskem časopisu.«

»Ali je strup nevaren?«

»Prvikrat niti najmanj ne. Toda omotica more trajati več ur, ako se ne uporabi edino sredstvo, ki more človeka spet osvestiti.«

»Kako sredstvo menite?« je vprašal Krag.

»Eidinole kofein. To je sredstvo, ki ga nosimo zdravniki pri takih-le slučajih navadno vedno s seboj.« Zdravnik je odprl majhen usnjat tok in začel pripravljati stekleničice in puščala.

Dočim je imel s tem opraviti, je potrkalo na vrata, in vstopil je stražnik.

Prišel je s poročilom. Stražniku ni bila zadeva prav nič znana; toda okolnost, da je motil tako važno posvetovanje, je kazala, da je moralo biti njegovo sporočilo zelo važno.

»Čujem, da se govori tu o nekem rumenem avtomobilu,« je rekel.

»Da, o zaprtem rumenem avtomobilu,« je potrdil Krag. »Morda vam je o njem kaj znanega?«

48087	019	415	234	117	739	792	062	(2000)
424	228	815	226	618	866	208	597	828.
49807	871	368	750	554	908	941	621	314 180
818	180	635	202	898	516	208	597	238.
50680	939	813	048	861	341	917	384	891 290
533	627	(4000)	635	445	316	492	243	956 889.
51498	337	462	945	785	038	968	071	783 310
715	100	870	602	413	(2000)	107	053	112 336 841
527	969	402	817.					
52042	015	273	198	499	(2000)	096	087	169
504	184	(4000)	315	704	443	090	260	893 550 281
647	363	848.						
53972	257	571	470	139	611	328	746	827 290
641	222	498	324	382	494	916	742	364.
54895	937	798	538	697	032	(2000)	944	424
003	591	917	134	624	802	023	283	653 127 585 017
051	919	403	638	483	792	346	406	523.
55669	820	008	488	692	329	982	618	874 299
948	347	327	697	286	983	(2000)	388	213 896 997.
56963	083	016	881	673	117	124	032	103 (10.000)
611	624	520	511	110	584	474	722	023 450 291 911
035	394	506	214	469.				
57756	900	748	(2000)	475	726	227	378	338
358	925	917	204	462	270	753	399	658 741 542
774	014	277	334	763	280	314	910	207 117.
58596	990	298	193	183	765	226	052	155 285
256	905	960	004	271	015	275	749	594 163 281 104
897.								
59419	294	957	328	031	573	267	916	754 406
983	329	118	130	502	171	202	259	758 498.
60033	057	894	821	561	333	455	126	(2000) 054
439	725	318	600	344	727	151	292	330 807 283
032	667	751	731	(2000)	915	(2000).		
61811	329	(2000)	975	747	250	(2000)	144	087
183	(2000)	794	906	865	202	930	397	925 (30.000)
531	508.							
62760	149	335	374	851	261	370	854	775 151
391	463	900	446	541	287	777	255	352 985 919 077
861.								
63638	007	088	089	062	882	677	153	017 926
842	067	856	392	233	038	246	307	351 173 950 590
361	341	949	581	130.				
64911	400	058	566	661	190	027	240	447 640
600	243	(2000)	800	(2000)	852	311	024.	
65322	295	(2000)	727	578	788	187	528	274 156
609	677	208	314	901	711	339	146	645 212 148 516
170	601	020	707	213	240	378	272	042.82376532.
66987	424	889	096	614	155	775	088	170 601
020	707	213	240	378	272	042	127	(2000) 907 850
074	906	693	494.					
67257	548	475	697	392	615	855	613	189 129
313	436	422	522	584	529	064	373	327 506 132 924.
68060	377	200	355	310	863	634	624	(2000) 297
166	183	788	173	083	368	480	(2000)	896 086 664
266	201	142	084	894.				
69457	837	340	921	635	477	737	086	951 151
941	986	602	122	180	067	925	354	189 910 458 592
704	810.							
70564	940	655	110	705	305	064	637	151 704
862	334	062	744	580	056	694.		
71555	755	915	830	823	924	242	382	698 721
580	856	706	025	338	508	089	423	676 828 540 333
429	668	740.						
72877	466	421	491	569	(2000)	299	586	187
106	413	708	416	330	730	499	854	225 993 604 242
772	287	020	063	830	804	568	606	971 985.
73240	116	153	157	302	653	175	291	463 603
(4000)	991	915	993	858	368	377	356	708 634 625 772
374	515.							
74639	999	759	810	859	836	982	852	326 716
543	529	019	232	416	423	297	153	975 205 886
547.								
75752	882	447	169	952	290	441	453	834 383
203	153	250	512	680	561	162	548	761.
76147	366	285	706	736	409	423	519	920 976
271	815	926	851	938	820	305	468	867 884 059 377
120	304	623	556	988	014	(2000).		
77055	897	261	540	249	259	760	910	054 755
534	543	924	686	810	478	835	809	645 810 706.
78187	986	674	088	057	329	506	458	814 668
176	126	069	(4000)	020	822	798	(2000)	281 901 918
(2000)	847	062.						
79496	719	501	460	(2000)	970	041	(2000)	454
081	(2000)	244	424	237	977	700	267	328 591 696
965	909	383.						
80794	241	202	528	944	732	000	422	036 383
950	014	267	257	076	622	694	436	228 111.
81324	315	773	264	010	480	492	617	774 150
(2000)	259	724	001	296	482.			
82476	623	627	399	247	741	149	773	364 311
028	022	516	304	482	410	570	234	577 963 707
(2000)	438	045	448	175	497	000	384	953 494.
83280	485	215	538	815	342	353	546	043 988
383	217	921	735	492	259	164	299	279 224 139 885
031	404	106	312.					
84095	689	459	283	537	980	585	548	239 300
789	646	960	051	995	(2000)	825	701	381.
85086	977	533	591	111	875	186	504	(2000)
047	969	124	059	835	222	389	170	(2000) 619 791.
86527	430	833	432	604	642	342	172	278 075
678	148	344	018	136	091	637.		
87087	442	773	348	429	800	673	231	898 (2000)
644	860	007	944	802	093	064	065	045 346 697 066
192	210	220	002	710.				
88874	231	404	043	826	742	054	312	072 710
487	613	988	630	731	961	468	779	500 396 931.
88510	392	981	037	492	299	266	931	672 714
862	879	464	497	545	(2000)	807	899	050 188 336
378	415.							
90210	199	025	725	710	766	247	134	071 951
147	169	030	193	077	765	545	775	308 703 780 890
344.								
91218	269	749	(2000)	964	520	811	232	298 681
170	428	932	558	277	(2000)	478	361	275 188 390
400	071	839.						
92043	716	739	358	625	624	(2000)	009	570
327	353	632	689	269	611	723	708	054 281 136 334
(4000)	451	(2000)	390	856	745	968	328.	
90321	865	363	(2000)	466	914	752	197	564
916	158	067	298	124	069	620	(2000)	376 222 439
(2000)	744	742	044	846	860	092	767	965 180 189.
94834	345	508	498	165	961	069	827	(2000) 390
181	256	757	714	144	496	957	826	598 234 593 660
723	744	887	819	260	996	960.		

95110	054	832	895	056	220	306	(2000)	149
(2000)	480	899	318	647	150	700	259	095 807 551
591	310	717	474	167	661	918	871.	
96009	097	610	001	021	550	067	501	614 811
964	935.							
97570	048	731	228*	184	379	510	768	634 484
156	(2000)	015	473	059	396	688	995	924 101.
98278	338	611	162	685	191	298	590	610 620
(2000)	973	046	416	205	896	(2000)	423	768 684
462.								
98278	338	611	162	685	191	298	590	619 620
(2000)	834	502	650	102	895	(2000)	973	046 416 205
896	(2000)	423	768	684	462.			
99597	679	956	317	571	923	358	781	687 562
166	601	024	119	622	469	249	738	913 014 494 410
689	827	348	918	208	984	(2000)	282	169 125 661.
100876	113	915	982	297	347	477	676	271 685
085	650	155.						
101978	732	473	222	106	299	749	(2000)	486 201.
765	543	694	681	281	358	133	421	492 370 206 500
387	383	839	899	850.				
102228	090	920	597	208	751	826	443	549 493
571	366	239	473	706	628	497	802	074.
103864	677	847	772	576	054	366	726	683 959
360	637	925	453	816	642	769	356	811.
104082	522	405	294	416	903	263	145	912 630
727	435	296	386	057	493	563	990	268 077 836 (2000)
862	879	975	148	309	026	696.		
105898	096	723	088	827	812	583	642	624 972
048	665	163	765	691	907	496	407	027 926.
106576	533	(2000)	222	314	562	646	914	985
847	238	098	464	679	568	116	149	478 512 772 (4000)
495	480.							
107490	707	649	239	769	113	300	756	598 995
066	332	719	749	108	032	988	840	(2000) 457 608 414
013	855	348	004	679	634	808	854	813 658.
108017	000	538	977	132	864	345	185	780 683
441	769	782	299	750	309	523	704	434 352 751.
109583	389	668	372	980	342	574	765	(4000)
298	(2000)	070	341	557	678	892	025	528 723 (2000)
462	(2000)	907	067	874	906	397	581	040 777.
110087	919	(2000)	044	204	037	(2000)	213	
979	899	911	052	345	593	638	118	098 043 481 (2000)
120	061	309	246	337	922	375	980	288 677 517 787
991	693	158	933.					
111129	071	940	782	502	817	565	339	180 723
496	672	989	384	944	777	831	174	109 (2000) 917 621
889	148.							
112011	372	860	763	374	(2000)	926	214	816
787	258	134	690	601	536	773	426	243 526 482 777
562	970	893	625	309	267	337	821.	
113869	674	324	824	364	869	283	272	999 (2000)
710	749	855	108	244	230	649	277	139 521 804 878
723	951	964	666	062	883	689	468.	
114322	542	282	527	683	028	829	026	219 497
724	183	778	695	054	648	107	031	972 697 095.
115883	470	889	(2000)	267	058	602	845	359
258	061	(2000)	065	682	188	024	986	243 766 184
112	097	893	066	507	634	165.		
116251	174	(2000)	326	177	170	184	063	530
643	395	632	489	953	812	510	846	484 158 672 037
(2000)	349.							
117964	954	865	161	376	210	705	442	(2000)
276	048	838	011	640	657	951	636	941 433 548 760
984	619	614	185.					
118555	716	188	763	242	410	303	861	926 734
454	870	021	867	463	711	580	672	655 108 780 901
615	884	076	151	282	064	077	762	219
119435	871	785	061	839	849	905	775	089 704
084	595	067	431	367	605	313	813	244 772 457 527.
120570	008	403	294	687	223	788	558	628 628
022	(2000)	846	585	904	809	640	123	348 549 231
145.								
121396	588	960	108	475	050	175	(2000)	692
288	678	467	572	764	845	815	797	059 088 818 098
866	271	103	324	469	655	(2000)	941.	
122926	712	022	594	566	100	520	248	710 357
869	754	389	667	491	062	814	574	921 422 067.
123159	(2000)	824	183	227	618	857	347	576
257	058	091	405	128	728	869	948	466 (2000) 745
185	(2000)	358	052	102	450	180	967	228 902.
124340	352	501	139	226	368	611	046	862 016
(2000)	884	156	217	256	164	274	123	776 887 051 505
083	473.							